

Library of Congress Washington, D. C.

IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

Slovénski koncerti v Kanadi

Pevski zbor novodošlih slovenskih fantov v ljudno va- bi Vas g. urednik in vse Slovence, da se udeležite naših pri- reditev, ki bodo v dne

9. in 10. oktobra v Torontu, Ontario, Kanada.

Dne 9. oktobra ob 8. uri zvečer bo v dvorani St. Mary's, 1 Gillespie Ave., otvoritveni ples.

Dne 10. oktobra dopoldne bo sv. maša s slovenskim pet- jem, zvečer ob osmih pa pevski koncert v Poljski dvorani 1087 Queen St. West. Na programu so slovenske narodne in umetne pesmi ter kratka opereta "Kovačev študent."

Vstopnina k večernim prireditvam je po 50 centov. Za obe večerni prireditvi bodo vstopnice na prodaj prvi večer pred vhomom v dvorano St. Mary's.

Velik del naših fantov se potem razide, ker odhajajo v zimski sezoni delat v gozdove. Lahko si mislite, kako srčno bi želeli srečati poprej kolikor mogoče veliko naših ljudi in preživeti z njimi nekaj veselih uric. Prosimo Vas torej, odzovite se našemu vabilu, smo prepričani, da boste zado- voljni, ker smo pesmi prav dobro pripravili.

Slovenski kanadski pevci.

NOVI GROBOVI

Jennie Kozlečar

Po dolgi boleznii je preminu- la Jennie Kozlečar stara 36 let, stanujoča na 16804 Grove- wood Ave. Tukaj zapušača ža- lujoče starše, očeta Louis do- ma iz Zatične na Dolejnskem; mater Jennie rojena Otrin do- ma iz Vrhnik na Notranjskem, brate Louis, ml. Stanley, Frank in Laddie, sestri Josephine in Elsie ter več sorodnikov. Roje- na je bila v Clevelandu. Bila je članica Dr. Modern Crusaders št. 45 SDZ. Pogreb bo v sre- do jutraj ob 8:45 uri iz Želoto- vega pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St., ter v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 uri in nato na pokopališče Kalvarija.

Martin Oblak

Nanagroma je preminul Mar- tin Oblak, 3949 W. 22. St., v starosti 65 let, rojen pri sv. Jo- štu nad Vrhniko na Notranj- skem odkoder je prišel sem pred 43 leti. Bil je član Dr. Brooklyn št. 135. Zapušača ža- lujoče soprogo Marijo roj. Srenšek, sina Franka in Fred- a, hčer Mary por. Petrič ter vnuke. V starem kraju zapušača sestro Jero in brata John in Jo- seph. Pogreb bo v sredo jut- raj ob pol devatih iz Ferojlje- vega pogrebnega zavoda v cer- kevi sv. Lovrenca, kjer bo po- grebno opravilo ob deveti uri.

Mary Kostanjek

Včeraj ob enajsti uri je umr- la v Mt. Sinai bolnišnici Mary Kostanjek rojena Tlavec, sta- ra 61 let, stanujoča na 1134 E. 68 St. Rojena je bila v vasi Ho- tavlje pri Škofji Loki, odko- der je prišla v Cleveland pred 35 leti. Bila je članica dr. sv. Katarine št. 29, ZSZ, Svob. Slo- venke št. 2 SDZ, podružnice št. 25, SZZ in Woodmen of World camp 76. Tukaj zapušača sopro- ga Martina, sina Martina jr., hčeri Mary, Albino in več dru- gih sorodnikov v Brooktown, Pa., brata Franka in v starem kraju brata Janeza. Pogreb bo v četrtek jutraj ob 9:15 iz Za- krajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in na pokopa- lišče Kalvarija.

Mary Kanduš

Po dolgi boleznii je umrla na svojem domu 7118 Wade Park Ave. Mary Kanduš roj. Krkoč, stara 53 let. Bila je članica dr. št. 406. Rojena je bila v va- si Gojače pri Vipavi odkoder je prišla v Cleveland pred 27 leti. Soproga Rudolf ji je umrl leta 1932. Tukaj zapušača hčeri Mrs. Olga Coopers in Mrs. Emil Laurich, sestro Olga in več drugih sorodnikov. Pogreb se je vršil danes jutraj ob 9:30 iz Zakrajškovega pogreb- nega zavoda v cerkev sv. Vida in na pokopališče Kalvarija.

Rose Soptich

2. oktobra je v Women's Hos- pitalu umrla Rose Soptich roj. Tomasich, stanujoča na 6409 Utica Ave. Zapušača soproga George, sina Anthony, hčere Mrs. Jean Bowis, Mrs. Mary Strmac, Helen, vnuke, sestro Pete in brata John. Pogreb bo v sredo 6. oktobra iz Golubovega pogrebnega zavoda ob 8:30 v cerkev sv. Pavla na 40. cesti, kjer bo pogrebno opravilo ob 9:30 jutraj.

SLOVENSKI IZGNANCI SO SI BRALI LE GOLO SVIL- NIK POMOGLI JIMI

Iz raznih naselbin

SHARON, Pa. — Dne 14. sept. je umrl Joe Kramar, doma iz Iškevasi pri Igu, član Samo- stojnega društva v Girardu, O. Zapušača sina in brata.

Skupna obramba Zapadne Evrope del ameriške svetovne strategije

London. — Tukajšnja jav- nost soglasno pozdravlja osno- vanje skupne vojske za obram- bo vseh dežel zapadne Evrope. Listi in komentatorji proslav- ljajo ta dogodek kot najvažnej- ši uspeh v obrambi zapadne Ev- rope proti komunizmu. Vsi so glasno podčrtujejo, da se je mo- gla ustvariti skupna armada samo vsled pomoči Združenih držav. Zato se smatra ta odlo- čitev kot del svetovnega stra- teškega načrta Združenih dr- žav. Amer. State department in voditelji zunanje politike v o- beh strankah kongresa so bili podrobno informirani o poga- janjih in pripravah in so odobr- li končen načrt za skupno obr- ambo zapadne Evrope. S tem, da so Angleži postavili Field- marshal Montgomery-a za pred- sednika odbora, ki bo sporazum izvrševal, skupno obrambo za- padne Evrope organiziral in skupno obrambo napravil učin- kovito, so dali na razpolago svojega najboljšega vojaškega strokovnjaka in pokazali, kako močno so zainteresirani, da voja- ška skupnost zapadne Evrope resnično uspe.

Sovjetska roka v Belgijskem Kongu

Washington. — Sovjetska Ru- sija je začela vstopno proma- gando v Belgijskem Kongu. Ro- če dvigniti tamkajšnja delav- stvo v rudnikih, ki kopljejo ura- nium za Združene države. Iz Belgijskega Konga dobivajo Zē- dinjene države največji del ura- niuma za proizvodnjo atomske energije. Dosej sovsjetska pro- paganda ni imela posebnega us- peha in komunistična stranka ni med delavstvom teh rudni- kov napredovala bolj kakor dru- god po Afriki. Sedaj so začeli Rusi hujskati tudi belgijske na- cionalce, češ da Belgija vedno bolj izgublja Kongo v korist "a- meriških imperialistov."

Bojite previdni, kadar gre- ste preko ceste. Prekoračite o- sto samo pri signalni luči!

Jugoslovanski parlament sklenil resolucijo proti Rusiji

Belgrad. — Jugoslovanski parlament je sprejel resolucijo, ki obsoja Sovjetsko Zvezo in druge komunistične satelitske države, da so vprizorile kampe- njo klevetanja in laži proti Ju- goslaviji. V resoluciji se več- krat izrecno imenuje Sovjetska Unija kot tista, ki je proti-ju- goslovansko kampanjo organi- zirala in druge naščuvala. Na seji je bil navzoč tudi Tito, ki je večkrat vstajal in spreje- mal priznanje in pozdrave od poslancev, ki so mu ploskali.

Preosnova albanske vlade

London. — Albanska vlada je objavila, da je predsednik izvršil izpremembo resorov in tudi imenoval novega načelnika štaba. Uradna objava sicer ne daje nikake razlage, vendar je jasno, da je sprememba posled- nica boja med albanskimi komunisti, ki so ga in proti Kom- informi. Predsednik vlade je izločil vse tiste, ki so bili sum- ljivi, da ne bodo popolnoma pod- pirali njegove politike proti Ju- goslaviji in proti Titu.

Dulles prišel poročat

Pariz. — Član ameriške dele- gacije pri Zvezi narodov, Dulles odpotuje v New York, da bo dal potrebna poročila o vsem delu v Zvezi narodov in odborih. V torek se bo sestal z govern- jem Dewey-em, ki je posebno želel, da Dulles pride in poro- ča.

Sovjetska Rusija grozi z atomsko bombo

Pariz. — Nad dve in pol uri je govoril v Zvezi narodov za- stopnik Sovetske Rusije Andrej Višinski. Dvakrat je namiga- val, da Združene države niso e- dina sila, ki ima atomsko orož- je. Drugače pa je njegov govor bil sam napad na Trumana, De- weya, Lillientala in vse, ki niso- o odgovornost za proizvodnjo a- atomske energije v Združenih državah. Višinski je končno od- sločno odklonil nadzorstvo po- načrtu kakor ga predlagajo Ze- dinjene države. V imenu Sov- jétov je postavil enostavno za- kletvo, da se morajo vsa atomska orožja, kolikor jih je v rokah Združenih držav, uničiti.

Odgovarjal mu je britanski de- legat Hector McNeil, ki je pri- zidal, da zapadne sile nič ne ve- do, koliko je Rusija že napredo- vala v proizvodnji atomskega o- rožja, na drugi strani pa zapad- ne sile vedo točno, da Združene države ponujajo drugim naro- dom svojo pomoč in pomoč. Viti svoje lastno orožje pod na- dzorstvo drugih narodov. Glede Sovjetske Zveze pa ne vemo, ni- ti ali bomba ima in ne vemo nič, kaj namerava z njo, če jo i- ma. Samo to vemo, da Sovjets- ka Zveza stalno odklanja vsako sodelovanje glede skupnega nadzorstva v proizvodnji in u- porabi atomskega orožja.

Tudi češki komunist se boji za življenje

Praga. — 13 oseb je bilo are- tiranih in zaprtih v Brnu. Kom- unistično časopise trdi, da je to bila zarota proti predsedniku vlade Antoninu Zapotočkem, ki so ga zarotniki hoteli ubiti.

Trgovinska pogajanja med zapadno in vzhodno Evropo

Geneva. — Razgovori o trgo- vini med zapadno Evropo in ne- katerimi državami za železno zavezo; so pokazali, da so Polj- ska, Madžarska in Jugoslavija zelo zainteresirane na tem, da bi se trgovina med zapadno in vzhodno Evropo obnovila in da bi bila izmenjava blaga kolikor mogoče normalna in lahka. V vseh razpravah so zastopniki Čehoslovaške, Poljske in Ju- goslavije razpravljali z zastopniki zapadno-evropskih držav izklu- čno le o trgovinskih pogojih in finančnih vprašanjih obnovitve prometa. Stvar se je obrnila na slabše, ko so dobili besedo za- stopniki Rumunije in Bulgarije. Ti so unesli v razpravo politič- ne momente in govorili na ta način, kakor da je konferenca v Genevi del sedanjih političnih konferenc v Parizu in da z ozi- rom na popoln prelom med za- padnimi in vzhodnimi deželami tam, ni mogoče misliti, da bi se uspešno postavil kakršenkoli tr- govski program med vzhodom in zapadom Evrope.

Montgomery komandant zapadne Evrope

London. — Feldmarsal Mont- gomery bo odstopil kot šef gene- ralnega štaba Velike Britanije, da bo prevzel komando skupne vojske zapadne Evrope. S tem da pošlje Velika Britanija svo- jega najboljšega generala na to mesto, je gotovo pokazala, da ji je veliko na tem, da se obramba zapadne Evrope organizira pra- vilno in v celoti.

Nikomur se ne sme br- niti dostop do najvišje izobrazbe

Oklahoma City. — Trije fe- deralni sodniki so izrekli sodbo, da je vseučilišče v Oklahoma ne- ustavno ravnalo, ko ni pripusti- lo črnecem na to visoko šolo. So- mudišče je izrecno odredilo, da so pravila univerze, v kolikor ne dovoljujejo črnecem vpis, popol- noma proti ustavi in zato nična.

VESTI IZ SLOVENIJE

ŽELEZOMASNİK. IZRED- NA SLOLVESNOST. — Pre- cej je, če kak duhovnik doživi petdesetletnico svojega mašni- škega posvečenja, redki so, ki dožive šestdesetletnico, gotovo pa je nekaj izrednega, da kdo doživi sedemdesetletnico. Lepa župnija sv. Marjete pri Ptujju je doživela letos 1. avgusta tak iz- redno pomemben praznik, da je tam živeči duhovnik Križevni- škega reda pater Bernard Pol- jak, bivši provincijalni prior ljubljanski obhajal 70 letnico svojega mašništva v visoki sta- rosti 95 let. Častitljivi starček je rodom Čeh, Moravan, iz olo- muške škofije. Bogoslovje je študiral na univerzi v Ins- bruck-u. V duhovnika je bil po- svečen 28. julija 1878. Stopil je v Križevniški red v češki pro- vincii ter je služboval na raznih mestih v olomuški in celovski škofiji. Pred 50 leti je prišel v

Ljubljano. Od tedaj je vedno deloval med Slovenci. Polovico te dobe je prebil v ljubljanski, drugo polovico pa v lavantinski (mariborski) škofiji. Jubilant je visoko izobražen duhovnik. V Ljubljani je slovel kot goreč spovednik, ki je bil vsako jutro vernikom na razpolago v ljub- ljanskih Križankah. Veliko se je trudil za lepoto hiše božje. Odgovil je svojememu redu lepo številno duhovniškega nastajaja. Zadnjih 25 let pa je vse svoje moči posvetil odgoji redovnih sester. Vse življenje je bil šib- kofje z odlikovanji dajali pri- znanje njegovemu delu. Ganlji- ve dokaze ljubezni, spoštovanja in vdanosti pa so pokazali tudi duhovniki in verniki z veliko

(Dalle na 3. strani)

Med Slovenci po svetu

Iz Argentine:

4. septembra sta se poročila gđc. Jožefa Bajc iz Hotedrišice in Anton Oblak. Družina Mar- tin in Fani Maček je 1. septem- bra dobila sinčka. Samostojno krojaško delavnico je začel kro- jaški mojster Andrej Uršič.

Cleveland ima še pril- iko za prvenstvo

Clevelandski žogometni kro- žek Indians je zapackal prven- stvo, ki ga je že držal v roki. Tri igre je igral z De- troitom, izmed katerih je zgrbil dve. Ako bi bil dobil 2 izmed 3, bi bil danes zmagovalec v Ameriški ligi.

Ker je pa zgrbil dve igri, nje- govo najbližji tekmeč, Boston, je pa dobil dve, sta zdaj oba na pr- vem mestu. Danes popoldne bo- sta igrala Cleveland in Boston, na igrišču v Bostonu in kateri krožek bo danes zmagal, bo od- nesel prvenstvo v Ameriški ligi. Zmagovalec mora potem igrati z zmagovalcem v National ligi in kdor bo dobil 4 igre, bo po- stal šampion žogometu v Ame- riki. Zmagovalec v National li- gi je bostonski krožek "Boston Braves."

Ako bo danes Cleveland zma- gal v Bostonu, bo več kot čudno, ker bostonski krožek je znan kot eden najboljših.

Poizvedovalni kolifek

JOŽE VIRANT, D. P. Camp Kellerberg, post Feistritz, Kaernten, Oestereich. Austria prosi, da bi se mu javil njegov stric. O njem ne ve nič drugega kot, da je svoj čas živel v Cleve- landu, 6607 Bonna Ave., in da se je pisal Luis Zakrajšek.

Tri na dan

Proletarec piše o Ameriškem slovanskem kongresu. ki se je vršil v Chicagu (iz Clevelanda se je udeležila tudi žosi Zakraj- šek), da je bil glavni govornik Hinko Wallace, na gosli je pa igral Zlatko Balokovič. Kolek- ta je bila velika, pristavlja Pro- letarec. To, zadnje, je pogravit- no, kakopak.

Proletarec jamra, da mora zbrati 5 tisoč copakov, če ne, bodo zaprli štacuno. Nič lažje- ga kot to. Skliče naj javen shod, povabi Wallace za gl. govornika, Zlatko Balokovič naj vleče po goslih, na koncu pa kolekto. Ni zlomek, da ne bi bil uspeh.

Naj bo prav, ali naj ne bo, toda Amerikance, vsaj 99% istih, danes skrbi, kdo bo od- nesel letos prvenstvo v žogomet- nih igrah in ne, kdo se bo prej umaknil iz Berlina.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Skupna molitev— Članice društev presv. srea Marijinega in podružnice Slov. ženske zveze št. 25 naj pridejo nocoj ob osmi uri v Zakrajškov pogrebni zavod, da skupno mo- limo za umrlo Mary Kostanjšek. V sredo pa se udeležimo skupno pogrebne sv. maše ob 9:30.

Zadnji klic danes za registracijo

Kdor še ni registriran za volitve, se lahko regi- strira danes v volivnih pro- stori v vseh vardah. Pro- stori bodo odprti od 10 dop. do 2 popoldne, ter od 4 do 9 zvečer. Zapomnite si, da kdor ni pravilno registriran, ne bo mogel voliti pri glavnih volitvah 2. novembra.

Se na mnogo let—

Splošno priljubljeni slovenski zakonski par, Mr. in Mrs. Louis Srpan iz 17822 Marcela Rd. bo- sta jutri praznovala 45-letnico srečnega in vzornega zakonske- ga življenja. Mr. Srpan, ki je priznan krojaški mojster, nam je povedal, da praznuje ob enem 48-letnico, odkar se je naročil na naš list ki se iz tiskarstva imenuje "Nova domovina." Ves ta čas je bil naš list redno v nje- govih hiši. Spoštovanemu sloven- skemu paru iskreno čestitamo ter jima kličemo; še na mnoga leta zdravja in zadovoljstva.

Prijazen obisk—

V soboto sta nas obiskala pri- jazna Mr. in Mrs. Frank Vrani- čar iz Joliet. Mr. Vrančar vo- di tam zavarovalniško agentu- ro. Iz Clevelanda sta se odpelja- la v Philadelphia, potem v Wash- ington in v Annapolis, kjer bo- sta obiskala brata, ki je morna- riški poročnik. Vrančarjevi imajo dve hčerki v kolegijih in sicer je Bernadine v Galesburg, Ill., Marie pa v Normal, Ill. Do- ma sta pa s šč dvojkca, stara po 11 let, Francille in Franklin.

Vrnitev iz bolnišnice—

Andrej Tekauc, 1023 E. 72. Place, se je povrnil iz bolnišni- ce. Tem potom se želi zahvaliti za obiske, kartice in cvetje. Prav vesel bo, če ga kateri pri- jatelj ev obišče tudi na domu, kjer je še vedno v zdravniški os- krbli.

Važna 30-letnica—

Prihodnjo nedeljo bo obha- jalo Oltarno društvo fare Mari- je Vnebovzete na Holmes Ave. 30-letnico svojega obstanka. Zvečer ob 6 bo banket v Sloven- skem domu na Holmes Ave. Med povabljeni gosti bo tudi dr. Krek, ki bo pojasnil važne stvari glede naselitve beguncev v Zed. državah. Kdor bi se ho- tel udeležiti tega banketa, si mora preskrbeti vstopnico že do srede 6. oktobra. Dobi se jih v župnišču in pri vseh čla- ncih.

Važna seja—

Podružnica 14 SZZ bo imela jutri večer ob 8 važno sejo na Recher Ave.

Vabilo na sejo—

Društvo sv. Marije Magd. 162 KSKJ bo imelo važno sejo no- coj ob 8 v šoli sv. Vida. Tajni- ca bo pobirala asesment od 6 naprej. Odbor prosi članice naj se udeleže v velikem številu te seje.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor) Cleveland 8, Ohio
 6117 St. Clair Ave. H. H. Debevec 6628
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NARČNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.
 Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year; \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$10 per year, \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

1948	OCTOBER	1948
S	M	T
3	4	5
10	11	12
17	18	19
24	25	26
31		

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 194 Mon., Oct. 4, 1948

Udarci v Parizu - pogovori v Genevi

Med tem ko v Parizu izgleda kot bi se bližala zadnja ura Zvezi narodov, so se pa nekaj milj proč sestali zastopniki držav iz zaželne zavese in zastopniki zapadne Evrope, da se lepo mirno pogovore o medsebojnem kupčevanju. V Genevi v Švici je štiri-dnevna konferenca, ki razpravlja, kako bi se poživila trgovina med evropskim zapadom in komunističnim vzhodom.

Rusija sama je predlagala ta sestanek. Kaj jo je k temu naglano? Ali res ne more držati svojih lačnih otrok v redu in disciplini, ali je pomanjkanje preveliko ali bi našla rada nova vrata skozi katera bi prišlo nekaj zapadnih dobrot v boljševiški raj, ali pa je hotela dati samo svojemu pariškemu grmenju v Genevi nek bolj mило prijazen odmev?

Gotovo je, da Evropa ne more izpeljati svoje predvoje obnove če se ne povzame vsaj nekaj trgovskih izmenjav med vzhodom in zapadom. Predolgo je Evropa živela kot kontinent, da bi sedaj brez bolečin mogla prenesti razpolovljenje v dva dela, ki jih deli meja med sovjetskimi in demokratičnimi državami evropskega zapada.

To je bilo jasno tudi pred letom, ko je Amerika nudila pomoč Evropi v okviru Marshallovega načrta pa je Rusija vse svoje satelite nagnala, da so se morale odreči sodelovanju in ponudenim darilom. Marshallov načrt za pomoč Evropi je sovjetska propaganda označila kot posebno sredstvo kapitalističnega imperijalizma. Kljub temu sede sedaj na konferenci na sovjetski predlog skupaj zastopniki enajstih držav Marshallovega načrta in vseh sovjetskih satelitov z Rusijo in Ukrajino na čelu. Ali more biti kaj drugega kot požrešni če bi se morda ne dalo dobiti kaj pomoči od zapada, po nepolitičnih kanalih v dežele sovjetskega bloka, ki ne morejo dovolj proizvajati in, ki jim sovjetska Unija pomagati sama ne more.

Leto in več je Sovjetska Unija vodila borbo proti Marshallovmu načrtu. Vse politične moči komunizma so bile vprežene za to, da se uspeh ameriške pomoči v Evropi prepreči. Sedaj pa Sovjetska Unija sama sedi pri konferenci držav, ki uživajo dobrote Marshallovega načrta in razpravlja o medsebojnem trgovanju. Izgleda kot da bi rada sedaj potovala na istem vlakcu, čeprav nima niti ona sama niti njeni paglavci nikakih vozniških listov, ki jih ob začetku niso hoteli kupiti. Naj bo kar že, konferenca sama pomeni zmago Marshallove politike v Evropi.

Nov dokaz da se s sovjeti ne more drugače delati kot brezobzirno. Kadar se pogoditi z njimi ni mogoče, je treba nadaljevati delo brez njih. Če je program zdrav in dober mora uspeti. Sovjeti bodo brez sramu prišli in se skušali približati, če uvidijo, da jim kaj drugega ne kaže.

Do tega prepričanja so prišli menda sedaj vsi zapadni diplomati. Vsaj Bevin je v njihovem imenu nekaj takega povedal, ko je sovjetom kratko malo rekel, da se nič ne boji njihove grožnje, da bodo zapustili Zvezo Narodov. Rekel je, da če je tako, bodo pač zapadne demokracije morale same nadaljevati delo in vzdrževati Zvezo Narodov kot organizacijo držav in narodov, ki niso za železno zaveso. Je pač tako, da more sodelovati samo tisti, ki ima vsaj nekaj volje za sodelovanje. Vsa drugi se sam izloči. Sovjeti so se izločili iz sodelovanja v evropskem obnovenem programu, pa je stvar šla in napredovala tudi brez njih in proti njim. Tako bo tudi v Zvezi narodov. Prav nihče drugi ne bo imel škode od razbijanja mednarodne sloge in sodelovanja kot sovjeti in komunisti sami.

To je treba vedeti in njihove grožnje mirno sprejemati kot zlobne želje in nič drugega. Na ekonomskem polju se je izkazalo, da ne zmorejo nič in da so njihove lastne nade v čudovrsto moč socialistične produkcije in komunističnega gospodarstva odpravljale. Sovjeti si ne prikrivajo, da je njihova proizvodnja dala manj kot so pričakovali v najsibšem slučaju.

Trde potrebe bodo dale prav tistemu, ki jih je solidno predvidel in preskrbel za njihovo zadovoljitev. Marshallov načrt obnove je največje delo, ki se je kdaj pojavilo v zgodovini človeštva za pomoč v izrednih razmerah. Uspehi so že očitni, tudi komunisti in boljševiki jih vidita. Tudi ta dva ne moreta preko njih. In kadar ne moreta, se sprizajnata in sčeta za isto mizo tudi s kapitalistično Ameriko.

Bevin je pritisnil na sovjete tudi odgovornost za morebitno novo svetovno vojno. Če bi ta črna kuga prišla nad človeštvo, bomo vsi trpeli. Vendar je danes še gotovo, da ima najhujše orožje v rokah še vedno v glavnem samo Amerika in samo Amerika je zmožna da ga proizvaja v pomembni meri. Torej če se ima kdo bolj bati atomskega orožja, je to zopet sovjetska zveza, glavni in najhujši nasprotnik Amerike.

Atomsko orožje in gospodarsko bogastvo Amerike daje toliko premoč, da se njenim diplomatom ni treba niti bati v vsakdanjih grožnjami sovjetske unije. Amerike ni strah, da ne bi zmagala tudi nad sovjeti kadarkoli bi se bilo treba spustiti v borbo, Ameriko je strah pred vojno samo.

Zato Amerika svojo silno moč uporablja v ohranjanje miru bolj kot pa za povdaranje svoje moči v slučaju vojne. Kakor je Amerika dobila Sovjetsko zvezo sedaj h konferenci za trgovski promet, tako se bo ista Sovjetska zveza udala tudi na političnem polju. Treba je samo, da Amerika ostane trdna in odločna, močna in na vse pripravljena.

Dovolj dolgo so demokratični diplomati kazali samo slabosti in nič odločnosti. Vsaka odločna poteza se jim je doslej še uspešno zaključila. To je pač dovolj dokaza, da je mogoče tudi z drugimi močnimi sredstvi ne le z vojsko pri sovjetih svoje dosežti. Vsako sredstvo pa je uspešneje kot prošnja in prepričanje kaj je pravično in kaj ne. Tega Sovjeti ne razumejo. Razumejo le koliko bataljonov spremlja besede naših zastopnikov ali pa koliko dolarjev.

BESEDA IZ NARODA

Potvarjalci zgodovine

Ena značilnosti našega časa, predvsem minulih treh desetletij je neprestano prizadevanje v nekaterih deželah, da se prikroji zgodovina v skladu z ideologijo, cilji in nameni posameznih režimov ali političnih sistemov. To seveda ne pomeni, da ni bilo potvarjanja zgodovine pred letom 1918. Preganjani prvih kristjanov od leta 70. do začetka četrtega stoletja so slonela na zgodovinskih potvorbah in lažeh, ki so jih širili rimski cesarji in njihovi svetovaleci in namestniki. Osem stolet pozneje je bilo prvo veliko preganjanje nemških židov ujemljeno na enak način. In francoski dvor je pred tri stoletji sestavil posebno "zgodovino" za rabo pri poučevanju tedanjega prestolonaslednika, da bi se naučil iz zgodovine samo tega, kar bi mu v njegovem bodočem položaju kot kralju utegnijo koristiti. Ampak vsi ti starodavni potvarjalci zgodovine so bili prave pravice reve v primeri z zavajalci zgodovine ali zvitovinarji naše dobe. Klasičen primer zavajanja zgodovine je naveden v knjigi Igorja Gouzenka "The Iron Curtain" (Železni zastor).

Ko je bil Gouzenko gojenec v eni moskovskih vojaških akademij, je često posecal Dvorano rdeče armije, kjer ga je zlasti privlačila ogromna oljnata slika "Zasedanje vojaškega sveta Prve kavalarije," delo slikarja Gerasimova, ki je kazalo Stalina, sedečega sredi številne skupine generalov. Kar je Gouzenko najbolj presenečalo je bilo to, da se je število generalov okrog Stalina stalno krčilo, a na njihovem mestu so se pojavljali kosi pohištva in zavese, ki jih prej ni bilo tam. Mladi kadet ni vedel, ali se mu meša ali ga oči goljufajo, dokler ni nekega dne slučajno slišal Gerasimova samega, ko se je pritoževal pred nekim kolegom umetnikom, da mora vsakokrat, kadar kateri naslikanih generalov pade v nemilost pri režimu, odstraniti njegov lik s slike ter ga nadomestiti s pohištvom. Ker je bilo to v času velike čistke in znanih moskovskih procesov proti trojkistom, je imel umetnik naravno polne roke dela. Pozneje, ko so na ta "zgodovinski" sliki ostali zraven Stalina samo še trije generali—Vorošilov, Budenjin in Timošenko—so jo sneli s stene

in spravili v kraj. Nemara je začelo postajati Stalinu dolgočas sredi samega pohištva in zavese... Ali pa ga je slika preveč spominjala likvidiranih starih bojnih tovarišev...

Gouzenkova zgodba grafično ponazaruje lahkoto, s katero totalitarski režimi pišejo in spreminjajo zgodovino—danes belo, jutri črno; danes heroj, jutri izdajalec; danes resnica, jutri laž in tako dalje brez konca in kraja—obenem pa kaže na eno glavnih hib te zvitovinske tehnike, namreč na človeški spomin. Gouzenko namreč ni bil edini človek, ki je opazil, kako je general za generalom izginitil z Gerasimove slike in vtonil v črni noči izdajstva. Stvar je bila — javna tajnost. Tako nalete potvarjalci zgodovine na svojega najhujšega nasprotnika v človeškem spominu.

Zvitovinarji in tirani, katerim hlapčujemo, to vedo. Vzlic temu upalno pričakujejo, da bodo naposled triumfirali. "Ljudje, ki se teh stvari spominjajo," si zvitvo zagotavljajo, "bodo pomrli; in potem ne bo nikogar, ki bi mogel oporekati našim zgodovinskim dejstvom."

Toda zgodovina pravi, da ni še nikdar nobeno tiranstvo živele dovolj dolgo, da bi moglo resnico za zmerom iztrebiti ali streči in izkoreniniti vse svoje nasprotnike in vse narode in sisteme, ki zavračajo diktatorski princip.

Tudi Hitler in njegovi naziji so delali enake račune, ko so sežigali knjige in začeli oboževati laž. Njihova prva debela zgodovinska laž je bila, da kajzerjevih armad l. 1918. niso premikastili zaveznički, temveč so jim domači izdajalci zadali sunek v hrbet. Prav tako odpljiva je bila laž o požigu Reichstaga. Tik pred nacistično invazijo Avstrije v marec l. 1938 je Goering zapovedal nacističnemu ministru v Schuschniggovem kabinetu Sayss-Inquarta, da Hitlerja telegrafično zaprosi za pomoč, češ da je na Dunaju izbruhnila revolucija. Dunaj seveda ni nič vedel o kaki revoluciji. Toda Goering je dobil zahtevani telegram. Eno leto pozneje so Nemci proglasili protektorat nad razkosano Češko pod pretvezo, da jih je predsednik Hacha zaprosil, da rešijo deželo pred marksističnimi zarotniki. Nacistične zgodovinske knjige mrgole takih in podobnih laži, s katerimi so skušali opravičiti svoje zločine in

obenem prepričati Nemce, da so zvišen narod in da so vedno v pravem, a vsi drugi narodi v zmoti.

Enake taktike se zadnja leta poslužujejo Sovjeti napram svojim bivšim zaveznikom. Tudi tam se uradni krogi na vse kriplje trudijo, da ljudstvo prepričajo, da sta njihova civilizacija in politični sistem neprimerno boljša od zapadne demokracije in da sta glavna vira vseh njihovih nepravil in težav zavist in sovražnost zapadnih narodov do vsega, kar je ruskega. In kakor njihovi nemški kolegi, tako so tudi sovjetski zvitovinarji prisiljeni v čedalje bolj smešna potvarjanja dejstev. Tako na primer zdaj trobijo ruskemu narodu, da je Sovjetska Rusija premagala tako rekoč brez zunanje pomoči ne le Nemčijo, temveč tudi Japonsko! Ena laž vodi do druge in tako dalje brez konca in kraja. Kdor začne z lažjo pri a mora nadaljevati z njo do z.

Komunistični režimi v vzhodni Evropi seveda verno posnemajo svoj ideal v Kremlinu in njihovi goebbelški propagandisti lažejo o zapadu, zlasti o Ameriki, da se kar kadi.

Kakor ni nacijem nikdar prišlo na um, tako tudi ti zvitovinarji ne pomislijo na prastar Abraham Lincoln podal v svarilo, da je pač mogoče slepiti nekatero ljudi nekaj časa in druge pa zmerom, ni pa mogoče vseh ljudi vedno za nos vleči.

Ivan Jontez.

Dekle piše iz stare domovine

Dragi rojaki v Ameriki!

"Nepoznani ste mi kakor sem jaz vam, a spoznala sem vas nekoliko vsaj po knjigi, ki sem jo čitala in zato se obračam na vas. Iz srca vas vse lepo prosim, usmilit se mene 14-letne deklice in moje 40 let stare mame, ki je bolehnata. Skrbeti moram za vse jaz, ko nimamo obleke, nimamo hrane in tudi svojega stanovanja ne, ko nama je leta 1942 požar uničil vse. Rešili sva si le golo življenje."

"Še enkrat vas prav lepo prosim — usmilit se me. Iz srca vam bom hvaležna, če mi morete poslati kaj stare obleke in bom molila za vas."

"Saj ste gotovo že čitali o očetu Baragi, jaz sem doma komaj 10 minut od njegove rojstne hiše. Zaključujem to moje slabo pisanje in s solznimi očmi bom pričakovalo od vas odgovora. Iz srca vas vse prav lepo pozdravljam. Moj naslov je: Marija Tomšič, vas Luže, p. Dobrič, Dolenjsko."

Pripomba: To pismo je prišlo že pred enim mesecem. Priporočam tole: Ako bi bil kdo voljan kaj poslati, naj bi se zgledal pri meni poprej. Vzrok pa je ta, ker smo imeli že več skušenj, ko smo taka pisma priobčili, da naši mnogi dobri ljudje nekaterim tradi pomagajo. Tako se dogodi, da nekateri dobe od mnogih. Radi tega ni praktično kar poslati, ne da bi bilo kaj kontrole, brez kate-

NAŠA MICKA IMA TUD BESEDO

Še nekaj o tisti soboti, ko se je naš v toliko spozabil, da mi je preneglo obljubil, da me bo peljal zvečer kam ven. Ker je bil to zame bolj važen dogodek, kot kdo bo izvoljen za predsednika v Ameriki, moram lepo počasi povedati, kako se je vsa stvar razvijala. Zadnji ponedeljek sem prišla do točke, ko se je naš palušil v kopalnici. Najbrže je pričakoval lep večer, ker je bil na vso moč zadovoljen sam s seboj v kopalnici. Ko se je štrgljal, je prepeval same izbrane melodije, čeprav sem jaz od kraja mislila, da mu je kaj napek in da vpije za pomoč. Se reče, saj ima še glas, čeprav večsih mu uide v noto, glede katere bi vsak pevovodja dosti važnega povedal.

Ščasoma se je pa umiril, kot sem spoznala po miru, ki je za vladal v naši kopalnici. Pa ni bilo dolgo. Po hiši se razprostrel silen glas iz kopalnice: "Kakšno cunjjo naj mi kdo vrže! Kaj pa mislite, da se bom s sapo obrisala, kali?"

Križ božji, saj sem še popoldne obesila tje čisto in suho brisačo! Skočim do omare, pograbim prvo brisačo, ki sem jo mogla doseči in mu jo potisnem skozi malo odprta vrata. Nobene nisem rekla. Kaj bi drezala v sršenovo gnezdo in sama klicala nesrečo na svojo glavo. Zdjaj bo zadovoljen, ko ima svežo in veliko brisačo. Grem nazaj v spalnico, da začnem tudi sama metati nase cunjje, ko se zopet zasliši njegov mili glas iz kopalnice: "Micka, poišči mi no v predalu spodnje perilo in mi ga vrzi sem!"

"Še dobro, da nisi koga drugega se lahko zgodi krivica. Sporočano mi je že bilo, da so nekateri osebe prejele na ta način več kot za svojo potrebo, a pri vsem tem niso pomagale svojim bližnjim, ki so bili morda še v večji potrebi. Zato je kontrola v tem oziru umestna. Kdor bi hotel kaj storiti za ti dve, naj bi prej sporočil podpisnemu. Ako se pa noben ne oglasi, bo pa vseeno nekaj storjeno v ta namen."

Anton Grdina.

Užaljena

Stara devica: "Nikomur ne verjamem več!" — Prijateljica: "Kaj se je zgodilo zopet? Morda gre za časnikarskega poročevalca, s katerim si bila navezala razmerje?" — Stara devica: "Seveda! Pisala sem mu nekaj ljubavnih pisem, sedaj jih pa berem v časopisu med zabavo in šalo."

ga poslal v kopalnico mesto sebe, sem si mislila, ko sem iskala perilo. Kaj ga ni mogel sam polskati in vzeti s seboj? Uh, saj vem, zdaj mu bom morala pa vse skupaj znesti. Samo toliko je odprla vrata, da sem mu porinila skozi odprtino perilo. Predno je pa vrata zaprla, sem ga za vsak slučaj vprašala: "Bi še česa rad? Zdjaj povej, ko sem že najeta za delo."

"Le pojdi in se odpravi," mi je zavpil, ko je vrata že zaprl, "da te ne bom čakal do polnoči."

Bomo že videli, kdo bo koga čakal, sem si mislila in šla zopet v spalnico. Dozdaj nisem še ničesar storila za svojo opremo. Zdjaj bo menda že vendar dal mir, da se odpravim.

Ravno sem vlekla svoje luštne čolnčke iz pentre, ko zopet zaslišim njegov mili glas. Kaj je pa zdaj spet narobe, neki? "Micka, oj Micka!" vpije on iz kopalnice na vso moč.

Kaj te je pa zdaj včipnilo, sem mislila reči, pa sem si rekla, da bi mu morda ne bilo prav, zato sem ga krotko vprašala: "Kaj pa je?"

"Kje je pa glavnik? Ste ga že spet ženske kam zavlekli! Kakor bi imela vsaka stvar nože, tako vse izgine pri nas! Ali naj se zdaj s prsti počesem?"

"V omari je, v omari!" mu zatrobim skozi vrata, "le v omaro poglej in ga boš videla." Rada bi bila še pristavila: v nos te bo dregnil, glavnik, če se ne boš umaknil. Bog pomagaj, če si more sam kaj pomagati!

"Si ga našel?" sem zavpila, ko ni repetiral svoje zahteve po glavniku.

"Ja!" je rekel nakratko. — Menda ga je pogrelo, ker ni našel vzroka, da bi bil vpil še naprej.

No, zdaj se bom pa vendar lahko v miru opravila, sem si rekla zadovoljno, ko ni bilo dolgo nič ališati iz kopalnice. Kmalu je prišel ven. Mimogrede sem ga oplazila z očmi in reči moram, da je bil kakor roža, Lasje, kot bi jih teliček polizal, načisto obrbit in ves v dišavah. Najbrže se je nadebalo namazal s tisto dišečo vodo, ko se je obril. Kar postavila se bom ž njim. No, naj je počaka, da se jaz enkrat osemim in zmečem nase vse, kar imam tamle na omarici, pa bo videl, kaj se pravi, kadar se ženska napačka in opravi.

"Srajco mi poišči!" ukaže on, ko sem se ravno pripravljala, da bi vdela nožje v tisan solenček. "Tisto mi najdi, ki sem jo dobil za god, ki je nekoliko na zeleno. Je še nisem oblekel, pa naj bo za to posebno priliko."

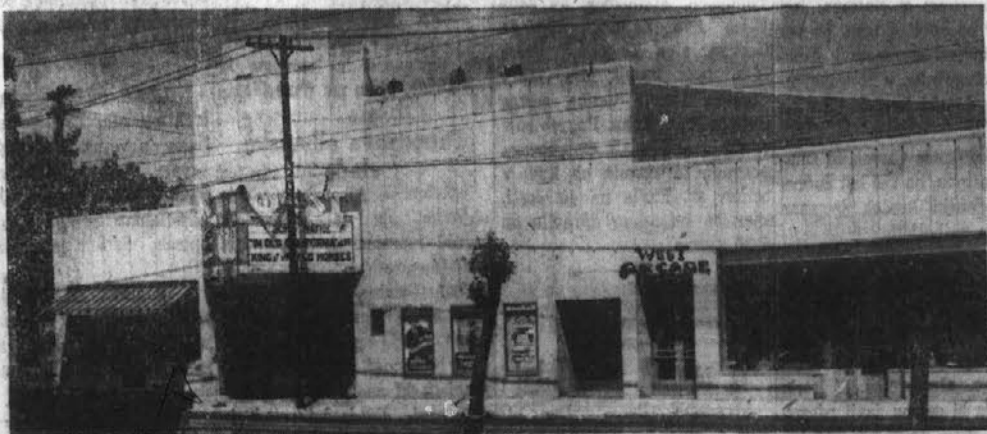
"Tamle v predalu mora biti, kar vzemi jo!" sem mu prijazno razložila.

"V predalu, v katerem predalu, ki jih je toliko? Jaz že ne bom stikal po predalih, da bom vse premetal. Kaj sem jo jaz dal v predal, kako naj vem, kje je?" se je jezil on.

Na, pa se obeci, če se moreš! Fotegnila sem predal in kar tam na vrhu je bila srajca, ki jo je hotel imeti. Samo majčkino bi se pripognil in bi jo imel. Pa ne! Morda bo še zahteval, da mu jo oblečem. Povem vam, deklič, da sem se že komaj premagovala, da nisem začela razmetavati tam po spalnici. Micka, sem si rekla, samo še malo se premagaj, pa bo dobro. Ne skazi si večera.

"Lepa srajca je," je zadovoljno prikimal on. "Veš," je pristavil, "kadar se je prijatelj Jim pripravil za kam, mu je njegova Urška vse znesla skupaj."

Ki je bila neumna, sem mislila reči, pa nisem. Saj se bo morda od zdaj naprej že sam opravil. Pa se ni! Boste videli, deklič, koliko sem imela še opravka ž njim, predno je bil za med ljudi. Prihodnji ponedeljek bom pa prav gotovo končala. Veste, to ne gre tako hitro, kot bi človek mislil.

V Barbertonu, Ohio, so si Slovenci zgradili lepo poslopje, ki ga vidite na sliki. Zgradba je stala okrog \$260.000. Vse delnice lastujejo Slovenci in sicer je delničarjev okrog 300 družin. Poslopje stoji na vogalu Wooster Rd. in 21. ceste, zapadno od Barbertona, kjer živi tudi največ Slovencev. V poslojpu je kino gledališče z 716 sedeži, in enajst prodajalen, od teh je 10 že oddanih.

FR. JAKLIČ:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

Tako je šlo od vasi do vasi, od selišča do selišča, od kmeta do kmeta na vse strani, kamor je segala oblast turjaških, pa tudi čez, udarila je na ušesa graščincev in gospode po deželi, priletela je tudi v belo Ljubljano in povsod izzvala enako misel:

"Punt jel!"

Marsikdo je šel pogledat, ali drže zapahi na vratih in so okna dovolj trdno zamrežena.

Deseto poglavje.

Puntarska grmada

Skoraj noč je bila, ko je v sredo zvečer zvonilo po vseh cerkvah na Izanskem avemarijo, zakaj nebo je bilo oblačno in izza Krima so se valile debelejšje in temnejše plasti oblakov.

Ko je jeknil-farni zvon preko polja in hribov, so se oglasili zvonovi po vseh cerkvah prostane izanske fare hkratu, kar se je zgodilo le redkokdaj ali pa še nobenkrat. Opaziti je bilo, da so držali cerkovniki za vrvi, in ko so ujeli prvi glas od fare, so petegnili.

Takoj pa, ko so zvonovi utihnili in so po hišah anglesko cedčenje odmolili, so začele prihajati iz hiš v temno noč črne postave tiho in oprezno. Vsa kdo je segel po orožju, katero je imel že pripravljeno, stopil na vas in se oziral po drugih. Molče so prihajali kakor strahovi in kmalu so bila zbrana krdeča, ki so se začela pomikati na odkazana zbirališča. Ničče ni izpraševal, ničče odgovarjal, celo za prisrčen "Bog pomagaj" se ni nihče zahvalil. Tako je bilo ukazano in ubogali so in mirno pričakovali tako pri bogcu v Kotu kakor pri kapelici na Stajah one, ki so bili bolj oddaljeni: z Zgornjega Iga, iz selišča in vasi ob Iki, s hribov, Tomišlja in drugod; tudi bojazljivci, ki so se nameravali potuhniti, so se cepali, ko so ovažali, koliko se jih je dvignilo, in so postali pogumni.

Ko so prišli oni, ki so se zbrali pri bogcu v Kotu, h kapelici na Stajah, jih je bila velika četa, samih črnih pošasti, katerih ni mogel nihče pregledati, ničče prešteti, zakaj oddaljenejši so se gubili v temni noči in napravljali vtis neizmernosti.

Pri fari je odbilo osem. Tedaj se je razlegnilo:

"Dosti nas jel!"

Po glasu so vsi spoznali "general" in to jih je zrvnalo, postali so vsi srčni in odločni.

"Glavo ali pa urbar!" je po novil general Krivanoga in se ukazal: "Naprej! Za menoj!"

In kdo bi ne šel srčno za generalom, ki nese prvi glavo v boj?

Vsa četa se je zamajala, nekaj časa se je prerivala in mešala sem in tja, a kmalu se je zopet uredila in vrsta za vrsto je z orožjem na rami odhajala po Paških ulicah za generalom, ki jo je ubral za svojim ciljem. "Na grad!"

In najbližji so ponovili povelje in je šlo od vrste do vrste, in še preden je prišlo do zad-

njih, je zopet prišlo od prvih vrst:

"Glavo ali pa urbar!"

Tako se je pomikala vojska tlačanov tedaj, ko se je razlegalo po naši deželi: "Svobodna Konstitution! Frajost!"

Kmet se je hotel otresti tistega, kar je najtežje občutil in kar ga je najbolj žulilo in kar je smatral za izvir vsega hudega. Zato mu je šel prav iz srca globin klic:

"Glavo ali pa urbar!"

Uradno poročilo, objavljeno takrat v časopisih, pripoveduje, da se je zbralo 300 kmetov, ki so napadli ob osmih zvečer grad, razbili okna in vrata itd.

Ker so bili tedanji časniki kakor današnji in niso znali pretiravati, se smemo popolnoma zanesti, da je puntarska vojska štela samo 300 mož ali morda kako glavo manj, gotovo pa ne dvakrat toliko kakor so zapisali. Tudi jim smemo verjeti, da so se prav tako vedli, kakor so zapisali da se taka vojska sploh vede. Ostalo pa nam ni samo suhoparno uradno poročilo, ki je beležilo samo poglavitne dogodke, temveč je ostalo živo ustno sporočilo, ki je šlo od ust do ust, od roda do roda, ki slika izanski punt v vseh malenkostih in podrobnostih, tako da ako izpolnimo sliko uradnega sporočila z vsemi podrobnostmi, dobimo zanesljivo, pestro sliko, ki nam živo predočuje burne dogodke tistih zgodovinskih dni.

Grajska družina — pod tem lepim imenom si mislimo vse osebe, ki prebiva v gradu, torej gospodarjevo uradništvo in služničad, — je bila tistega večera pod streho, celo veliki logar, ki je stanoval v graščinski hiši v vasi, je bil tam. Trdna grajska vrata pri vходу, ki so bila, ko ni bilo grofovih v gradu, po navadi odprta tudi ponoči, so bila že zgodaj zaklenjena in so bili težki zapahi čeznje potegnjeni. Družina je pričakovala napovedanih dogodkov in pisarni, v hištrni, v kuhinji. Povsod je bila luč, samo v gosposkih sobah v nadstropju je bila tema.

Zenske so videle strašne reči in jih je bilo groza. Najrajši bi bile bežale ali se pa skrile, moški pa niso bili tako plašni. Smejali so se in šalili ter delali dovpite na račun kmetov.

Sicer so nekateri trdili, da gre za res, da kmetje ne bodo prišli golih rok in da bo grodov gledka; toda veliki logar, ki po navadi največ ve in je njegova vedno veljala, je dokazoval:

"Nikoli se še ni slišalo, da bi kak general pravil, kdaj bo z vojsko udaril in kako jo bo vodil. Ahtik bi že udaril, ko bi ga nihče ne videl, toda tisti pijani Krivanoga, ki so ga postavili za generala, kmete samo za nos vodi. Ni neumen. On živi od hujskanja, pa dobro živi. Pijače in jedade ima vedno dovolj. Kmet je neumen!"

"Pravijo, da hočejo urbar imeti."

"Čemu jim pa bo? Ali ga zna kdo prebirati? Saj še ne vedo ne, kaj je urbar. Mislijo, da se da ta reč pozreti ali ka-li. Prav to kaže, da ni stvar resna, da so se razvenili zaradi stvari, ki je še ne poznajo. Mi smo pa neumni, ki se groženj bojimo. Kmetje so nam bili vedno sovražni!"

"Pa ako še nikdar ne! Boste videli, da bodo udarili!"

"Mogoče se kateri izpozabi v pijanosti. Pa je že preskrbljeno, da se bo ohladil. Kar brez skrbi in dobre volje bodimo. To sedaj lahko povem, da so mi-lostljivi gospod grof sporočili svojemu prijatelju poglavarju, kaj se jim je pripetilo v nedeljo, da so kmetje skrajno uporni, in so prosili, naj pošlje danes vojske, ki bi stražili grad."

(Dajfe prihodnjic).

1946	OCT.	1946
Sa	Mo	Di
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

OCTOBER

10.—Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi banket v Slovenskem domu na Holmes Ave.

16.—Društvo Sv. Kristine št. 219 KSKJ ima svojo plesno veselico v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

16.—Podružnica št. 3 SMZ praznuje deset-letnico svojega obstanka v Slovenskem domu na Holmes Ave.

17.—Podružnica št. 25 SZZ obhaja 20 letnico obstanka z letno igro v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

17.—Jesenski koncert društva Zvon v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

23.—Lausche for Governor Dance v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti pod pokroviteljstvom Jos. W. Kovach Booster Committee.

24.—Pevski zbor "Planina" priredi jesenski koncert v Slovenskem narodnem domu na 6050 Stanley Ave., v Maple Heights. Po koncertu ples.

24.—American Legion's letni "Clambake" v svoji dvorani (Knausovi) na E. 62 St. in St. Clair Ave. Pričetek ob 5 popoldne.

30.—Podružnica št. 47 SZZ priredi "Fall Festival Dance" v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

31.—Društvo sv. Pavla št. 10 (kegljaci) "Halloween Dance" v cerkveni dvorani Sv. Pavla na 1369 E. 40 St.

NOVEMBER

13.—"Anniversary Dance" društva Ambassadors št. 62 SDZ v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

24.—Carlton's (Carl's Boys) priredi "Thanksgiving Eve Dance" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igra Lou Trebar.

DECEMBER

11.—The Euclanders "Holiday Hop" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. v Euclidu.

1949

FEBRUAR

5.—Plesna veselica dr. Franca Prešeren št. 17 SDZ v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

VESTI IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

uudeležbo pri tako izrednem jubileju. — V letu 1941 je prišel v Dom onemoglih in Muretincih, kjer je do septembra 1945 dušnopastirsko deloval. Takrat ga je zadela kap in končala njegovo dušnopastirsko delo. S potrpežljivostjo prenaša svoje trpljenje in ga daruje za trpeče ljudstvo, med katerim je tako dolgo deloval.

ŠTAJERSKI ZLATOMAŠNIKI. FERME GOTHARD je daroval svojo zlato mašo 25. julija v Novi štifti pri Gornjem gradu. Rojen je bil 4. maja 1875 v župniji Sv. Gothard na Kranjskem. Služboval je na Ljubnem, v Gornjem gradu in v Braslovčah, predno je nastopil službo župnika v Novi štifti.

MSGR. FRANC KSAVER

še imenoval lavantinski (mariborski) škof za častnega kanonika stolnega kapitlja.

Zlatomašnik Meško je znan slovenski pisatelj, ki je v prejšnjih letih s svojimi spisi močno vplival na razvoj slovenske književnosti.

PETERNEL HENRIK, upokojeni župnik, je tretji zlatomašnik. Sončna Gorica mu je rojstni kraj, kjer je 25. maja leta 1875 zagledal luč sveta. Dušnopastirsko je deloval po različnih krajih goriške škofije, dokler ni kot begunec pred italijansko nadoetjstjo prišel v mariborsko škofijo. Kaplanoval je na Teharjih in bil pozneje župnik v Orešarjih. Sedaj živi v poklju v Teharjih.

PODPLATNIK JOŽEF, župnik in konzistorijski svetnik, je četrti. Doma je pri Veiki Nede-lji, kjer se je radil 6. marca 1872.

Kaplansko službo je opravljal v Malj Nedelji, v Sošanju, v Kaminici, pri Sv. Urbanu pri Ptujju, na Hajdini. Od leta 1910 župnikuje na Polensaku pri Ptujju.

NOVOMAŠNIK. — Mašniško posvečenje je prejel v mariborski stolnici 8. avgusta g. Janez Volk. Novo mašo je pel 15. avgusta v župniji Sv. Peter v Savinjski dolini.

DVA NOVOMAŠNIKA — REDOVNIKA. — V nedeljo 1. avgusta je pomožni škof Anton Volk posvetil mašnika Metoda Jeršina, kapucina iz škofje Loke. Novomašnik je doma z Golega pri Ljubljani. Posvečenje je bilo izjemoma v kapucinski cerkvi v škofji Loki. Drugi dan je bila istotam nova maša. Pridigoval je pomožni škof sam.

Na god svetega Ignacija Lofolskega, 31. julija, pa je prejel v Zagrebu mašniško posvečenje jezuit-pater Radogost Grafenauer. Novo mašo je pel v Ljubljani na praznik Vnebovzeta, 15. avgusta, v franciskanski cerkvi.

GERKVENA ODLIKOVANJA. — Za častnega kanonika lavantinskega stolnega kapitlja je bil imenovan Tratnik Jožef, župnik v Rajhenburgu in dekan dekanije Videm. Za častna konzistoriala svetnika sta imenovana: Atelšek, župnik in dekan v Braslovčah ter Mlakar Ivan, biseromašnik v Cirkovcrah. Za duhovne svetovalec pa so imenovani: Kupčič — Petit, župnik v Cirkovcrah; Paulič Peter, župnik pri sv. Jerneju pri Ločah; Razbornik Ivan, župnik pri Sv. Vidu pri Ptujju; Sagaj Marko, župnik pri sv. Pavlu pri Preboldu.

IMENOVANJE V MARI-BORSKI ŠKOFIJI. — Za stolnega vikarja v Mariboru je bil imenovan Korban Franc Kaver, kaplan v Celju. Za kaplana v Celju je imenovan Zagar Alojzij, kaplan v Slovenskih Konjicah. Kaplan v Slovenskih Konjicah je postal Podpečan Srečko. ...

BIRMANCI. — V ljubljanski škofiji je bilo letos birmovanih vsega skupaj 8255 birmancev. Nekateri od teh so prišli iz goriške škofije.

Pismo iz Nemčije

Bielefeld. — Sporočam Vam, da sedaj redno prejemam Ameriško Domovino. Navadno časopis, rabijo od 20 do 28 dni predno jih jaz dobim v roke. Ko jih prečitam, jih pošljem v bolnico Denklingen, odkoder pa gredo v Anglijo k nekemu mojemu prijatelju, ki si jih tako želi videti. Pravi, da Vam je tudi že sam pisal, a ni prejel še nobenega odgovora.

Mnogo lepih uric preživim ob čitanju Ameriške Domovine. Dachau je prva stvar ki jo takoj preberem v celoti. To pa zato, ker sem tudi jaz okusil in uživaj sladkosti internacije, namo jaz sem bil v Italije in same se je zlivaj le fašistični beš. Kljub paketom, ki sem jih dobival ni hrana zadostovalja. Močiči so mi opešale. Na kosteh se je držala samo še koža in še uši so grizle ta komaj živeči skelet. Še en mesec ... in postal bi v raju. Rešij me je padeč fašizma. Kot posledica tega je bila tuberkuloza, katero sem, hvala Bogu, tudi premagal. In sedaj ponovno trpljenje. Dal Bog, da bi ostal vsaj pri zdravju.

Še vedno čakam na službo. Zdravje se mi je že malo poslabšalo, zato pa bi se rad čimprej zmazal iz taborišča. Deklar bodo časopis hodili in moji naslov, bom že poskrbel, da jih bom dobil, ko se bom selill od tu. Če slučajno niste prejeli mojega prvega pisma, Vas prosim, da pošljete Ameriško Domovino na ime Kristijan Blaško, katerega naslov je isti kot moj.

Končno se Vam najtopleje zahvaljujem tudi v imenu ostalih bolnikov - Slovencev v Denklingenu in to ne samo za časopise temveč tudi za moralno vrednost, katera nam je danes tako potrebna in to še posebno bolnikom, med katerimi je eden že tako slab, da ga more rešiti samo še čudež. Kako vesel je on, ko čita zopet kaj slovenskega, kar mu vliva up na ozdravljenje do zadnjega dne. V tem vidu, da so na svetu še vedno ljudje, ki se ga spominjajo v tem težkem trpljenju.

Pozdravljam vse sodelavce Ameriške Domovine in še posebno pa urednika, kakor tudi vse slovenske rojake širom Zed. držav in Kanade.

Žerjav Janez.

MALI OGLASI

Kupimo hišo
Privatna družina želi kupiti od lastnika bungalov, za 1 ali 2 družini, v Euclidu, Nottinghamu ali Collinwoodu. Plačamo v gotovini. Pokličite MU 7078.

Znanja išče
Zelet bi se spoznati z slovenskim dekletom v starosti med 27 in 32 leti. Katero zanima, naj piše na naslov: Andy Katuza, 803 — 9th Ave. Seattle 4, Washington.

Sobo odda
Vdova odda opremljeno sobo postenemu dekletu. Si lahko kuha. Vprašajte na 1257 Norwood Rd. —(195)

Prijazna soba
Odda se prijazno sobo za 1 ali 2 dekleti. Lahko se dobi tudi gaza. Blizu E. 200. ceste. Pokličite IV 1278.

ZAPRTNICA

Mnogi, ki trpe vlad zaprtnice, da posledica tega večkrat vključuje: nervoznost, glavobol, vzdiganje želodca, neprebravnost, zguho spanca in apetita, plina in zabasnost. Mogoče ste že poskusili mnogo druge zmesi s raznim uspehom, — sedaj si nabavite steklenico dolgočasno dokazano formulo, Trinerjevo Grenko Vino. Že od leta 1887, je ta dobra poznana zdravilna priprava zmes iz naravnih korenin, zelišč in cvetja, srečno odbijala zaprtico in pomagala na simptonu. Nabavite si danes steklenico tega preskusnega Trinerjevega odvajala za vas. (Opomba: ako vam ni mogoče dobiti Trinerjevega vina v vaši bližnji prodajalni, tedaj pošljite \$1.50 z naslovom vašega prodajalca na naslov: Jos. Triner Corp., 4033 W. Fillmore, Chicago, in vasa 16 oz. velika steklenica, vam bo odposlana poštne prosto.)

Trinerjevo Grenko Vino

BELO DOBIJO

Ženska dobi delo
Sprejme se žensko za tovarniško kafeterijo, za pripravo solat in serviranje. Delo od 9 zjutraj do 2 popoldne, 5 dni v tednu Tedenska plača. Vprašajte v Eaton Mfg. Co. E. 65. cesta in Central Ave. telefon HE 0500. (196)

Weider dobi delo
Izkušeni welder, mlad moški, dobi delo v mali tovarni, ki izdeluje jeklene izdelke. Plača od ure. Nahaja se v okolici Union Ave. in 93. cesti. Pokličite DI 1090.

Moški dobi delo
Sprejme se moškega za splošno tovarniška dela. Predznanje ni potrebno. Plača od ure. Jako ugodni delovni pogoji. Vprašajte v

Enamel Products Co.
Vogal Eddy Rd. & Taft Ave. (199)

Ženske za čiščenje uradov
Ženske se sprejme za čiščenje šol in uradov. Zglašite se pri Prospect Window Cleaning Company 1107 Bolivar Rd. Tel. CH 6991 (198)

Help Wanted
in kitchen — tavern. Good home and good pay. Room and board. References. Slovene people. Chardon, Ohio. For further information phone PO 8848. (197)

MALI OGLASI

New Roofs!
Of the highest quality. All colors and blends. Free estimate. Cleveland's fastest growing roofers.
Tarpley Roofing Co.
726 E. 125. St. GL 8638 (195)

Stanovanje iščejo
Dvoje oseb, ki oba delata, išče stanovanje 4 sob, Kdor ima kaj pripravnega, naj pokliče UL-1-1068. —(195)

Hiša naprodaj
Za 1 družino, 8 sob, furnez, vse v najboljšem stanju. Nahaja se na E. 72. St. Za informacije pokličite HE 2116 ali se zglasite na 6210 White Ave. (195)

Stanovanje iščejo
Mož, žena in hči iščejo 3 ali več sob pri Slovenceh. Kdor ima kaj primernega, naj pokliče po 5 zvečer EX 0474. (195)

Prijatelj's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
(Oct. 4, 6) Vogal St. Clair Ave. in E. 68th

Help Them to a Job!

OCTOBER 3 to 9 is NATIONAL "EMPLOY THE PHYSICALLY HANDICAPPED" WEEK

Willard Combs — The Cleveland Press.

DO YOU GET VITAMINS?

Of course you do. Everybody does! Couldn't live if they didn't. The question is, do you get ENOUGH vitamins? A great many people do not, and as a result, feel lousy.

ONE A DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES

A single One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule every day, furnishes the body daily quantities of the five vitamins whose deficiencies in human nutrition are known.

Get One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules at your drug store.

AMER. LABORATORIES, INC.
Washington, D.C.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor) Cleveland 2, Ohio
 6117 St. Clair Ave. Hiramston 9628
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROCNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.
 Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year;
 \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

1948	OCTOBER	1948
S	M	T
3	4	5
10	11	12
17	18	19
24	25	26
31		

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 194 Mon., Oct. 4, 1948

Udarci v Parizu - pogovori v Genevi

Med tem ko v Parizu izgleda kot bi se bližala zadnja ura Zvezi narodov, so se pa nekaj milj proč sestali zastopniki držav iz za železne zavese in zastopniki zapadne Evrope, da se lepo mirno pogovore o medsebojnem kupčevanju. V Genevi v Švici je štiri-dnevna konferenca, ki razpravlja, kako bi se poživila trgovina med evropskim zapadom in komunističnim vzhodom.

Rusija sama je predlagala ta sestanek. Kaj jo je k temu nagnalo? Ali res ne more držati svojih lačnih otrok v redu in disciplini, ali je pomanjkanje preveliko ali bi našla rada nova vrata skozi katera bi prišlo nekaj zapadnih dobrot v boljševiski raj, ali pa je hotela dati samo svojemu pariškemu grmenju v Genevi nek bolj milo prijazen odmev?

Gotovo je, da Evropa ne more izpeljati svoje predvojnne obnove če se ne povzame vsaj nekaj trgovskih izmenjav med vzhodom in zapadom. Predolgo je Evropa živelka kot kontinent, da bi sedaj brez bolečin mogla prenesti razpolovljenje v dva dela, ki jih deli meja med sovjetskimi in demokratskimi državami evropskega zapada.

To je bilo jasno tudi pred letom, ko je Amerika nudila pomoč Evropi v okviru Marshallova načrta pa je Rusija vse svoje satelite nagnala, da so se morale odreči sodelovanju in ponudeni darilom. Marshallov načrt za pomoč Evropi je sovjetska propaganda označila kot posebno sredstvo kapitalističnega imperijalizma. Kljub temu sede sedaj na konferenci na sovjetski predlog skupaj zastopniki enajstih držav Marshallova načrta in vseh sovjetskih satelitov z Rusijo in Ukrajino na čelu. Ali more biti kaj drugega kot poizkus če bi se morda ne dalo dobiti kaj pomoči od zapada, po nepolitičnih kanalih v dežele sovjetskega bloka, ki ne morejo dovolj proizvajati in, ki jim sovjetska Unija pomagati sama ne more.

Leto in več je Sovjetska Unija vodila borbo proti Marshallovm načrtu. Vse politične moči komunizma so bile vprežene za to, da se uspeh ameriške pomoči v Evropi prepreči. Sedaj pa Sovjetska Unija sama sedi pri konferenci držav, ki uživajo dobro Marshallova načrta in razpravljajo o medsebojnem trgovanju. Izgleda kot da bi rada sedaj potovala na istem vlak, čeprav nima niti ona sama niti njene paglavci nikakih vozni listov, ki jih ob začetku niso hoteli kupiti. Naj bo kar že, konferenca sama pomeni zmago Marshallove politike v Evropi.

Nov dokaz da se s sovjeti ne more drugače delati kot brezobzirno. Kadar se pogoditi z njimi ni mogoče, je treba nadaljevati delo brez njih. Če je program zdrav in dober mora uspeti. Sovjeti bodo brez sramu prišli in se skušali približati, če uvidijo, da jim kaj drugega ne kaže.

Do tega prepričanja so prišli menda sedaj vsi zapadni diplomati. Vsaj Bevin je v njihovem imenu nekaj takega povedal, ko je sovjetom kratko malo rekel, da se nič ne boji njihove grožnje, da bodo zapustili Zvezo Narodov. Rekel je, da če je tako, bodo pač zapadne demokracije morale same nadaljevati delo in vzdrževati Zvezo Narodov kot organizacijo držav in narodov, ki niso za železno zaveso. Je pač tako, da more sodelovati samo tisti, ki ima vsaj nekaj volje za sodelovanje. Vsak drugi se sam izloči. Sovjeti so se izločili iz sodelovanja v evropskem obnovenem programu, pa je stvar šla in napredovala tudi brez njih in proti njim. Tako bo tudi v Zvezi narodov. Prav nihče drugi ne bo imel škode od razbijanja mednarodne sloge in sodelovanja kot sovjeti in komunisti sami.

To je treba vedeti in njihove grožnje mirno sprejemati kot zlobne želje in nič drugega. Na ekonomskem polju se je izkazalo, da ne zmorejo nič in da so njihove lastne nade v čudovito moč socialistične produkcije in komunističnega gospodarstva odpovedale. Sovjeti si ne prikrivajo, da je njihova proizvodnja dala manj kot so pričakovali v najslabšem slučaju.

Trde potrebe bodo dale prav tistemu, ki jih je solidno predvidel in preskrbel za njihovo zadovoljitev. Marshallov načrt obnove je največje delo, ki se je kdaj pojavilo v zgodovini človeštva za pomoč v izrednih razmerah. Uspehi so že očitni, tudi komunisti in boljševiski jih vidita. Tudi ta dva ne moreta preko njih. In kadar ne moreta, se sprijaznita in sedeta za isto mizo tudi s kapitalistično Ameriko.

Bevin je pritisnil na sovjetu tudi odgovornost za morebitno novo svetovno vojno. Če bi ta črna kuga prišla nad človeštvo, bomo vsi trpeli. Vendar je danes še gotovo, da ima najhujše orožje v rokah še vedno v glavnem samo Amerika in samo Amerika je zmožna da ga proizvaja v pomembni meri. Torej če se ima kdo bolj bati atomskega orožja, je to zopet sovjetska zveza, glavni in najhujši nasprotnik Amerike.

Atomsko orožje in gospodarsko bogastvo Amerike daje toliko premoč, da se njenim diplomatom ni treba niti baviti z vsakdanjimi grožnjami sovjetske unije. Amerike ni strah, da ne bi zmagala tudi nad sovjeti kadarkoli bi se bilo treba spustiti v borbo, Ameriko je strah pred vojno samo.

Zato Amerika svojo silno moč uporablja v ohranjanje miru boj kot pa za povdaranje svoje moči v slučaju vojne.

Kakor je Amerika dobila Sovjetsko zvezo sedaj h konferenci za trgovski promet, tako se bo ista Sovjetska zveza udala tudi na političnem polju. Treba je samo, da Amerika ostane trdna in odločna, močna in na vse pripravljena.

Dovolj dolgo so demokratski diplomati kazali samo slabosti in nič odločnosti. Vsaka odločna poteza se jim je doslej še uspešno zaključila. To je pač dovolj dokaza, da je mogoče tudi z drugimi močnimi sredstvi ne le z vojsko pri sovjetih svoje doseči. Vsako sredstvo pa je uspešneje kot prošnja in prepričevanje kaj je pravično in kaj ne. Te ga Sovjeti ne razumejo. Razumejo le koliko bataljonov spremlja besede naših zastopnikov ali pa koliko dolarjev.

BESEDA IZ NARODA

Potvarjalci zgodovine

Ena značilnosti našega časa, predvsem minulih treh desetletij je neprestano prizadevanje v nekaterih deželah, da se prikoji zgodovina v skladu z ideologijo, cilji in nameni posameznih režimov ali političnih sistemov. To seveda ne pomeni, da ni bilo potvarjanja zgodovine pred letom 1918. Preganjanje prvih kristjanov od leta 70. do začetka četrtega stoletja so stonela na zgodovinskih potvorbah in lažeh, ki so jih širili rimski cesarji in njihovi svetovalci in namestniki. Osem sto let pozneje je bilo prvo veliko preganjanje nemških židov temeljeno na enak način.

Francoski dvor je pred tri stoletji sestavil posebno "zgodovino" za rabo pri poučevanju tedanjega prestolonaslednika, da bi se naučil iz zgodovine samo tega, kar bi mu v njegovem bodočem položaju kot kralju utegnili koristiti. Ampak vsi ti starodavni potvarjalci zgodovine so bili prave pravcate reve v primeru z zavijalci zgodovine ali zvitovinarji naše dobe. Klasičen primer zavijanja zgodovine je naveden v knjigi Igorja Gouzenka "The Iron Curtain" (Železni zastor).

Ko je bil Gouzenko gojenec v eni moskovskih vojaških akademij, je često posejal Dvorano rdeče armije, kjer ga je zlasti privlačila ogromna oljnata slika "Zasedanje vojaškega sveta Prve kavalarije," delo slikarja Gerasimova, ki je kazalo Stalina, sedečega sredi številne skupine generalov. Kar je Gouzenka najbolj presenečalo je bilo to, da se je število generalov okrog Stalina stalno krčilo, a na njihovem mestu so se pojavili kosi pohištva in zavese, ki jih prej ni bilo tam. Mladi kadet ni vedel, ali se mu meša ali ga oči goljufajo, dokler ni nekega dne slučajno slišal Gerasimova samega, ko se je približeval pred nekim kolegom umetnikom, da mora vsakokrat, kadar kateri naslikani generalov pade v nemilost pri režimu, odstraniti njegov lik s slike ter ga nadomestiti s pohištvo. Ker je bilo to v času velike čistke in znanih moskovskih procesov proti trockistom, je imel umetnik naravno polne roke dela. Pozneje, ko so na tisti "zgodovinski" sliki ostali zraven Stalina samo še trije generali—Vorošilov, Budenjin in Timošenko—so jo sneli s stene

in spravili v kraj. Nemara je začelo postajati Stalinu dolgčas sredi samega pohištva in zavese... Ali pa ga je slika preveč spominjala likvidiranih starih bojnih tovarišev...

Gouzenkova zgodba grafično ponazarja lahkoto, s katero totalitarski režimi pišejo in spreminjajo zgodovino—danes belo, jutri črno; danes heroj, jutri izdajalec; danes resnica, jutri laž in tako dalje brez konca in kraja—obenem pa kaže na eno glavnih hib te zvitovinarske tehnike, namreč na človeški spomin. Gouzenko namreč ni bil edini človek, ki je opazil, kako je general za generalom izginil z Gerasimove slike in vtornil v črni noči izdajstva. Stvar je bila — javna tajnost. Tako nalete potvarjalci zgodovine na svojega najhujšega nasprotnika v človeškem spominu.

Zvitovinarji in tirani, katerim hlapčujejo, to vedo. Vzlic temu upapolno pričakujejo, da bodo na posled triumfirali. "Ljudje, ki se teh stvari spominjajo," si zvitvo zagotavljajo, "bodo pomrli; in potem ne bo nikogar, ki bi mogel oporekati našim 'zgodovinskim dejstvom'."

Toda zgodovina pravi, da ni še nikdar nobeno tiranstvo živel dovolj dolgo, da bi moglo resnično za zmerom iztrebiti ali streti in izkoreniniti vse svoje nasprotnike in vse narode in sisteme, ki zavračajo diktatorski princip.

Tudi Hitler in njegovi naziji so delali enake račune, ko so sežigali knjige in začeli oboževati laž. Njihova prva debela zgodovinska laž je bila, da kajzerjevih armad 1. 1918. niso premikastili zavezniki, temveč so jim domači izdajalci zadeli sunek v hrbet. Prav tako otipljiva je bila laž o požigu Reichstaga. Tik pred nacijsko invazijo Avstrije v marec 1. 1938 je Goering zapovedal nacijskemu ministru v Schuschniggovem kabinetu Sayss-Inquartu, da Hitlerja telegrafično zaprosi za pomoč, češ da je na Dunaju izbruhnila revolucija. Dunaj seveda ni nič vedel o kaki revoluciji. Toda Goering je dobil zahtevani telegram. Eno leto pozneje so Nemci proglasili protektorat nad razkosano Češko pod pretvezo, da jih je predsednik Hacha zaprosil, da rešijo deželo pred marksističnimi zarotniki. Nacijske zgodovinske knjige mrgole takih in podobnih laži, s katerimi so skušali opravičiti svoje zločine in

obenem prepričati Nemce, da so zvišen narod in da so vedno v pravem, a vsi drugi narodi v zmoti.

Enake taktike se zadnja leta poslužujejo Sovjeti napram svojim bivšim zaveznikom. Tudi tam se uradni krogi na vse kriplje trudijo, da ljudstvo prepričajo, da sta njihova civilizacija in politični sistem nemernimo boljša od zapadne demokracije in da sta glavna vira vseh njihovih nepravil in težav zavist in sovražnost zapadnih narodov do vsega, kar je ruskega. In kakor njihovi nemški kolegi, tako so tudi sovjetski zvitovinarji prisiljeni v čedalje bolj smešna potvarjanja dejstev. Tako na primer zdaj trobijo ruskemu narodu, da je Sovjetska Rusija premagala tako rekoč brez zunanje pomoči ne le Nemčijo, temveč tudi Japonsko! Ena laž vodi do druge in tako dalje brez konca in kraja. Kdor začne z lažjo pri a mora nadaljevati z njo do z.

Komunistični režimi v vzhodni Evropi seveda verno poznamo svoj ideal v Kremlinu in njihovi goebbelški propagandisti lažejo o zapadu, zlasti o Ameriki, da se kar kadi.

Kakor ni nacijem nikdar prišlo na um, tako tudi ti zvitovinarji ne pomislijo na prastoro resnico, ki jo je nesmrtni Abraham Lincoln podal v svari, da je pač mogoče slepiti nekatero ljudi nekaj časa in druge pa zmerom, ni pa mogoče vseh ljudi vedno za nos vleči.

Ivan Jontez.

Dekle piše iz stare domovine

Dragi rojaki v Ameriki!

"Nepoznani ste mi kakor sem jaz vam, a spoznala sem vas nekoliko vsaj po knjigi, ki sem jo čitala in zato se obračam na vas. Iz srca vas vse lepo prosmo, usmilit se mene 14-letne deklice in moje 40 let stare mame, ki je boleha. Skrbeti moram za vse jaz, ko nimamo obleke, nimamo hrane in tudi svojega stanovanja ne, ko nama je leta 1942 požar uničil vse. Resili sva si le golo življenje.

"Se enkrat vas prav lepo prosim — usmilit se me. Iz srca vam bom hvaležna, če mi morete poslati kaj stare obleke in bom molila za vas.

"Saj ste gotovo že čitali o očetu Baragi, jaz sem doma komaj 10 minut od njegove rojstne hiše. Zaključujem to moje slabo pisanje in s solznimi očmi bom pričakovalo od vas odgovora. Iz srca vas vse prav lepo pozdravljam. Moj naslov je: Marija Tomšič, vas Laže, p. Dobrnič, Dolenjsko."

Pripomba: To pismo je prišlo že pred enim mesecem. Priporočam tole: Ako bi bil kdo voljan kaj poslati, naj bi se zglasil pri meni poprej. Vzrok pa je ta, ker smo imeli že več skušenj, ko smo taka pisma priobčili, da naši mnogi dobri ljudje nekaterim radi pomagajo. Tako se dogodi, da nekateri dobe od mnogih. Radi tega ni praktično kar poslati, ne da bi bilo kaj kontrole, brez kate-

NAŠA MICKA IMA TUD BESEDO

Se nekaj o tisti soboti, ko se je naš v toliko spozabil, da mi je preneglo obljubil, da me bo peljal zvečer kam ven. Ker je bil to zame bolj važen dogodek, kot kdo bo izvoljen za predsednika v Ameriki, moram lepo počasi povedati, kako se je vsa stvar razvijala. Zadnji ponedeljek sem prišla do točke, ko se je naš palušil v kopalnici. Najbrže je pričakoval lep večer, ker je bil na vso moč zadovoljen sam s seboj v kopalnici. Ko se je štrgljal, je prepeval same izbrane melodije, čeprav sem jaz od kraja mislila, da mu je kaj napek in da vpije na pomoč. Se reče, saj ima še glas, čeprav večsih mu uide v noto, glede katere bi vsak pevovodja dosti važnega povedal.

Sčasoma se je pa umiril, kot sem spoznala po miru, ki je zavladal v naši kopalnici. Pa ni bilo dolgo. Po hiši se razprostrel silen glas iz kopalnice: "Kakšno kunjjo naj mi kdo vrže! Kaj pa mislite, da se bom s sapo obrisal, kali?"

Križ božji, saj sem še popolnne obesila tje čisto in suho brisačo! Skočim do omare, pograbim prvo brisačo, ki sem jo mogla doseči in mu jo potisnem skozi malo odprta vrata. Nobene nisem rekla. Kaj bi drezala v sršenovo gnezdo in sama klicala nesrečo na svojo glavo. Zdaj bo zadovoljen, ko ima svežo in veliko brisačo. Grem nazaj v spalnico, da začnem tudi sama metati nase unje, ko se zopet zasliši njegov mil glas iz kopalnice: "Micka, poišči mi no v predalu spodnje perilo in mi ga vrzi sem!"

Se dobro, da nisi koga druge-

re se lahko zgodi krivica. Sporočano mi je že bilo, da so nekateri osebe prejele na ta način več kot za svojo potrebo, a pri vsem tem niso pomagale svojim bližnjim, ki so bili morda da še v večji potrebi. Zato je kontrola v tem oziru umesna. Kdor bi hotel kaj storiti za ti dve, naj bi prej sporočil podpisanimu. Ako se pa noben ne oglasi, bo pa vseeno nekaj storjeno v ta namen.

Anton Grdina.

Užaljena

Stara devica: "Nikomur ne verjamem več!" — Prijateljica: "Kaj se je zgodilo zopet? Morda gre za časnikarskega poročevalca, s katerim si bila navsezala razmerje?" — Stara devica: "Seveda! Pisala sem mu nekaj ljubavnih pisem, sedaj jih pa berem v časopisu med zabavo in šalo."

ga poslal v kopalnico mesto sebe, sem si mislila, ko sem iskala perilo. Kaj ga ni mogel sam poiskati in vzeti s seboj? Uh, saj vem, zdaj mu bom morala pa vse skupaj znesti. Samo toliko je odprl vrata, da sem mu porinila skozi odprtno perilo. Predno je pa vrata zaprl, sem ga za vsak slučaj vprašala: "Bi še česa rad? Zdaj povej, ko sem že najeta za delo."

"Le pojdi in se odpravi," mi je zavpil, ko je vrata že zaprl, "da te ne bom čakal do polnoči."

Bomo že videli, kdo bo koga čakal, sem si mislila in šla zopet v spalnico. Dozdej nisem še ničesar storila za svojo opremo. Zdaj bo menda že vendar dal mir, da se odpravim.

Ravno sem vlekla svoje luščkaše šolčke iz pentre, ko zopet zaslišim njegov mil glas. Kaj je pa zdaj spet narobe, neki? "Micka, o Micka!" vpije on iz kopalnice na vso moč.

Kaj te je pa zdaj vščipnilo, sem mislila reči, pa sem si rekla, da bi mu morda ne bilo prav, zato sem ga krotko vprašala: "Kaj pa je?"

"Kje je pa glavnik? Ste ga že spet ženske kam zavlekli! Kakor bi imela vsaka stvar noge, tako vse izgine pri nas! Ali naj se zdaj s prsti počesem?"

"V omari je, v omari!" mu zatrobim skozi vrata, "le v omario poglej in ga boš videl." Rada bi bila še pristavila: v nos te dregniti, glavnik, če ne boš umaknil. Bog pomagaj, če si more sam kaj pomagati!

"Si ga našel?" sem zavpila, ko ni repetiral svoje zahteve po glavniku.

"Ja!" je rekel nakratko. — Menda ga je pogrelo, ker ni našel vzroka, da bi bil vplj še naprej.

No, zdaj se bom pa vendar lahko v miru opravila, sem si rekla zadovoljno, ko ni bilo dolgo nič slišati iz kopalnice. Kmalu je prišel ven. Mimogrede sem ga oplazila z očmi in reči moram, da je bil kakor roža, Lasje, kot bi jih teliček polizal, načisto obrit in ves v dišavah. Najbrže se je nadebelo namazal s tisto dišečo vodo, ko se je obril. Kar postavila se bom ž njim. No, naj le počaka, da se jaz enkrat osemim in zmečem nase vse, kar imam tamle na omari, pa bo videl, kaj se pravi, kadar se ženska napačka in opravi.

"Srajco mi poišči!" ukaže on, ko sem se ravno pripravljala, da bi vdela nogo v tesan šolček. "Tisto mi najdi, ki sem jo dobil za god, ki je nekoliko na zeleno. Je še nisem oblekel, pa naj bo za to posebno priliko.

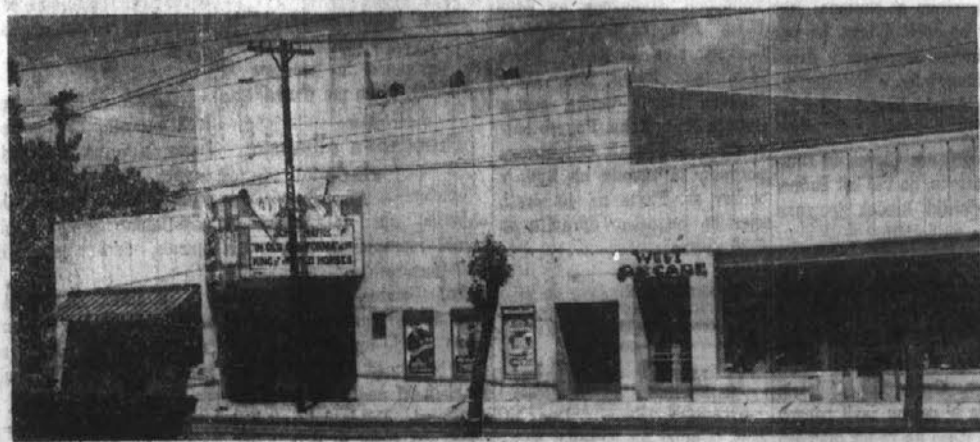
"Tamle v predalu mora biti, kar vzemi jo!" sem mu prijazen razložila.

"V predalu, v katerem predalu, ki jih je toliko? Jaz že ne bom stikal po predalih, da bom vse premetal. Kaj sem jo jaz dal v predal, kako naj vem, kje je?" se je jezil on.

Na, pa se obleci, če se moreš! Potegnila sem predal in kar tam na vrhu je bila srajca, ki jo je hotel imeti. Samo majčkino bi se pripognil in bi jo imel. Pa ne! Morda bo še zahteval, da mu jo oblečem. Povem vam, deklič, da sem se že komaj premagovala, da nisem začela razmetavati tam po spalnici. Micka, sem si rekla, samo še malo se premagaj, pa bo dobro. Ne skazi si večera.

"Lepa srajca je," je zadovoljno prikimal on. "Veš," je pristavil, "kadar se je prijatelj Jim pripravil za kam, mu je njegova Urška vse znesla skupaj."

Ki je bila neumna, sem mislila reči, pa nisem. Saj se bo morda od zdaj naprej za sam opravi. Pa se ni! Boste videli, deklič, koliko sem imela še opravka ž njim, predno je bil za med ljudi. Prihodnji ponedeljek bom pa prav gotovo končala. Veste, to ne gre tako hitro, kot bi človek mislil.

V Barbertonu, Ohio, so si Slovenci zgradili lepo poslopje. Poslopje stoji na vogalu Wooster Rd. in 21. ceste, zapadno Barbertonu, kjer živi tudi največ Slovencev. V poslopiju je delnice lastujejo Slovenci in sicer je delničarjev okrog 300 družin. Kino gledišče z 716 sedeži, in enajst prodajalen, od teh je 10 že oddanih.

FR. JAKLIČ:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in izžanski revoluciji leta 1848

Tako je šlo od vasi do vasi, od selišča do selišča, od kmeta do kmeta na vse strani, kamor je segala oblast turških, pa tudi čez, udarila je na ušesa graščincev in gospe po deželi, priletela je tudi v belo Ljubljano in povsod izzvala enako misel:

"Punt je!"
Marsikdo je šel pogledat, ali drže zapahi na vratih in so okna dovolj trdno zamrežena.

Deseto poglavje.
Puntarska grmada

Skoraj noč je bila, ko je v sredo zvečer zvonilo po vseh cerkvah na izžanskem avemarijo, zakaj nebo je bilo oblочно in, izza Krima so se valile debelejše in temnejše plasti oblakov.

Ko je jeknil-farni zvon preko polja in hribov, so se oglasili zvonovi po vseh cerkvah prostrane izžanske fare hkratu, kar se je zgodilo le redkokdaj ali pa še nobenkrat. Opaziti je bilo, da so držali cerkovniki za vrvi, in ko so ujeli prvi glas od fare, so petegnili.

Takoj pa, ko so zvonovi utihnili in so po hišah anglesko čiščenje odmogli, so začele prihajati iz hiš v temno noč črne postave tiho in oprezno. Vsakdo je segel po orožju, katero je imel že pripravljeno, stopil na vas in se oziral po drugih. Molče so prihajali kakor strahovi in kmalu so bila zbrana krdeča, ki so se začela pomikati na odkazana zbirališča. Ničče ni izpraševal, ničče odgovarjal, celo za prisrčen "Bog pomagaj" se ni nihče zahvalil. Tako je bilo ukazano in ubogali so in mirno pričakovali tako pri bogcu v Kotu kakor pri kapelici na Stajah one, ki so bili bolj oddaljeni: z Zgornjega Iga, iz selišča in vasi ob laki, a hribov, Tomišlja in drugod; tudi bovaljčevki, ki so se nameravali potuhmiti, so še cepali, ko so ovohali, koliko se jih je dvignilo, in so postali pogumni.

Ko so prišli oni, ki so se zbrali pri bogcu v Kotu, h kapelici na Stajah, jih je bila velika četa, samih črnih pošasti, katerih ni mogel nihče pregledati, nihče prešteti, zakaj oddaljenejši so se gubili v temni noči in napravljali vtis neizmernosti.

Pri fari je odbilo osem. Tedaj se je razleglo:
"Dosti nas je!"

Po glasu so vsi spoznali "general" in to jih je zvrnilo, postali so vsi srčni in odločni.

"Glavo ali pa urbar!" je ponovil general Krivanoga in še ukazal: "Naprej! Za menoj!"

In kdo bi ne šel srčno za generalom, ki nese prvi glavo v boj?

Vsa četa se je zamajala, nekaj časa se je prerivala in mešala sem in tja, a kmalu se je zopet uredila in vrsta za vrsto je z orožjem na rami odhajala po Paških ulicah za generalom, ki je ubral za svojim ciljem.

"Na grad!"

In najbližji so ponovili povelje in je šlo od vrste do vrste, in še preden je prišlo do zad-

njih, je zopet prišlo od prvih vrst:
"Glavo ali pa urbar!"

Tako se je pomikala vojska tlačanov tedaj, ko se je razleglo po naši deželi: "Svoboda! Konstitution! Frajost!"

Kmet se je hotel otresti tiste-ga, kar je najtežje občutil in kar ga je najbolj žulilo in kar je amatral za izvir vsega hudega. Zato mu je šel prav iz srca globin klic:
"Glavo ali pa urbar!"

Uradno poročilo, objavljeno takrat v časopisih, pripoveduje, da se je zbralo 300 kmetov, ki so napadli ob osmih zvečer grad, razbili okna in vrata itd.

Ker so bili tedaj časniki in veliki bolj resnicoljubni kakor današnji in niso znali pretirati, se smemo popolnoma zavesti, da je puntarska vojska štele samo 300 mož ali morda kako glavo manj, gotovo pa ne dvakrat toliko kakor so zapisali. Tudi jim smemo verjeti, da so se prav tako vedli, kakor so zapisali da se taka vojska sploh vede. Ostalo pa nam ni samo suhoparno uradno poročilo, ki je beležilo samo poglavitne dogodke, temveč je ostalo živo ustno sporočilo, ki je šlo od ust do ust, od roda do roda, ki slika izžanski punt v vseh malenkostih in podrobnostih, tako da ako izpolnimo sliko uradnega sporočila z vsemi podrobnostmi, dobimo zanesljivo, pestro sliko, ki nam živo pred očuje burne dogodke tistih zgodovinskih dni.

Grajska družina — pod tem lepim imenom si mislimo vse osebe, ki prebiva v gradu, torej gospodarjevo uradništvu in služničad, — je bila tistega večera pod streho, celo veliki logar, ki je stanoval v graščinski hiši v vasi, je bil tam. Trdna grajska vrata pri vhodu, ki so bila, ko ni bilo grofovih v gradu, po navadi odprta tudi ponoči, so bila že zgodaj zaklenjena in so bili težki zapahi čezneje potegnjeni. Družina je pričakovala napovedanih dogodkov v pisarni, v hištrni, v kuhinji. Povsod je bila luč, samo v gosposkih sobah v nadstropju je bila tema.

Zenske so videle strašne reči in jih je bilo groza. Najrjajši bi bile bežale ali se pa skrile, moški pa niso bili tako plašni. Smejali so se in šalili ter delali dovpite na račun kmetov.

Sicer so nekateri trdili, da gre za res, da kmetje ne bodo prišli golih rok in da bo grdogledka; toda veliki logar, ki po navadi največ je in je njegova vedno veljala, je dokazoval:

"Nikoli se še ni slišalo, da bi kak general pravil, kdaj bo z vojsko udaril in kako jo bo vodil. Ahhtik bi že udaril, ko bi ga nihče ne videl, toda tisti pijani Krivanoga, ki so ga postavili za generala, kmete samo za nos vodi. Ni neumen. On živi od hujskanja, pa dobro živi. Pijače in jedače ima vedno dovolj. Kmet je neumen!"

"Pravijo, da hočejo urbar imeti."

"Čemu jim pa bo? Ali ga zna kdo prebirati? Saj se ne vedo ne, kaj je urbar. Mislijo, da se da ta reč požreti ali ka-li. Prav to kaže, da ni stvar resna, da so se razvenili zaradi stvari, ki je še ne poznajo. Mi smo pa neumni, ki se grozjenj bojimo. Kmetje so nam bili vedno sovražni!"

"Pa tako še nikdar ne! Boste videli, da bodo udarili!"

"Mogoče se kateri izpozabi v pijanosti. Pa je že preskrbljeno, da se bo ohiadil. Kar brez skrbi in dobre volje bomo. To sedaj lahko povem, da so mlajstvi gospod grof sporočili svojemu prijatelju poglavarju, kaj se jim je prišlo v nedeljo, da so kmetje skrajno uporni, in so prosili, naj pošlje današnje vojake, ki bi stražili grad."

(Dalje prihodnje).

1946 OKT. 1946

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

KOLENDAR
DRUŠTVENIH PRIREDITEV.

OCTOBER

10.—Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi banket v Slovenskem domu na Holmes Ave.

16.—Društvo Sv. Kristine št. 219 KSKJ ima svojo plesno veselico v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

16.—Podružnica št. 3 SMZ praznuje deset-letnico svojega obstanka v Slovenskem domu na Holmes Ave.

17.—Podružnica št. 25 SZZ obhaja 20 letnico obstanka z lepo igro v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

17.—Jesenski koncert društva Zvon v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

23.—Lausche for Governor Dance v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti pod pokroviteljstvom Jos. W. Kovach Booster Committee.

24.—Pevski zbor "Planina" priredi jesenski koncert v Slovenskem narodnem domu na 5050 Stanley Ave., v Maple Heights. Po koncertu ples.

24.—American Legion's letni "Clambake" v svoji dvorani (Knausovi) na E. 62 St. in St. Clair Ave. Pričetek ob 5 popoldne.

30.—Podružnica št. 47 SZZ priredi "Fall Festival Dance" v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

31.—Društvo sv. Pavla št. 10 (kegljači) "Halloween Dance" v cerkveni dvorani Sv. Pavla na 1369 E. 40 St.

NOVEMBER

13.—"Anniversary Dance" društva Ambassadors št. 62 SDZ v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

24.—Carlton's (Carl's Boys) prirede "Thanksgiving Eve Dance" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igra Lou Trebar.

DECEMBER

11.—The Eucladians "Holiday Hop" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. v Euclidu.

1949

FEBRUAR

5.—Plesna veselica dr. Franca Prešeren št. 17 SDZ v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

še imenoval lavantinski (mariborski) škof za častnega kanonika stolnega kapitlja.

Zlatomašnik Meško je znan slovenski pisatelj, ki je v prejšnjih letih s svojimi spisi močno vplival na razvoj slovenske književnosti.

PETERNEL HENRIK, upokojeni župnik, je tretji zlatomašnik. Sončna Gorica mu je rojstni kraj, kjer je 25. maja leta 1875 zagledal luč sveta. Dušnopastirsko je deloval po raznih krajih goriške škofije, dokler ni kot begunec pred italijansko nadoustjto prišel v mariborsko škofijo. Kaplanoval je na Teharjih in bil pozneje župnik v Črešnjicah. Sedaj živi v pokouju v Teharjih.

PODPLATNIK JOZEF, župnik in konzistorialni svetnik, je četrti. Doma je pri Veliki Nedežji, kjer se je radil 6. marca 1872.

Kaplansko službo je opravljal v Mali Nedelji, v Sošanju, v Kamnici, pri Sv. Urbanu pri Ptujju, na Hajdini. Od leta 1910 župnikuje na Polensaku pri Ptujju.

NOVOMASNIK. — Mašniško posvečenje je prejel v mariborski stolnici 8. avgusta g. Janez Volk. Novo mašo je pel 15. avgusta v župniji Sv. Peter v Savinjski dolini.

DVA NOVOMASNIKA. — REDOVNIKA. — V nedeljo 1. avgusta je pomožni škof Anton Vovk posvetil mašnika Metoda Jeršina, kapucina iz škofje Loke. Novomašnik je doma z Gollega pri Ljubljani. Posvečenje je bilo izjemoma v kapucinski cerkvi v škofji Loki. Drugi dan je bila istotam nova maša. Prišlo je pomožni škof sam.

Na god svetega Ignacija Lojolskega, 31. julija, pa je prejel v Zagrebu mašniško posvečenje jezuit pater Radogost Grafenauer. Novo mašo je pel v Ljubljani na praznik Vnebovzeta, 15. avgusta, v frančiškanski cerkvi.

GERKVENA ODLIKOVANJA. — Za častnega kanonika lavantinskega stolnega kapitlja je bil imenovan Tratinik Jožef, župnik v Rajhenburgu in dekan dekanije Videm. Za častna konzistorialna svetnika sta imenovana: Atelšek, župnik in dekan v Braslovcah ter Mlakar Ivan, biseromašnik v Cirkovcah. Za duhovne svetovalec pa so imenovani: Kupčič — Petit, župnik v Cirkovcah; Paulič Peter, župnik pri sv. Jerneju pri Ločah; Razbornik Ivan, župnik pri Sv. Vidu pri Ptujju; Sagaj Marko, župnik pri sv. Pavlu pri Prebrodu.

ZAPRTNICA

Mnogi ki trpe vlad zaprtice vedo, da posledica tega vsakrat vključuje: nervoznost, glavobol, vrdiganje, želodca, neprehranost, ržubo spanca in apetita, plina in slabost. Mogoče ste že poskusili mnoge druge zmesi s raznim uspehom, — sedaj si nabavite steklenico dolgočasno dokazane formule, Trinerjevo Grenko Vино. Za od leta 1887, je ta dobra poznana zdravilo pripravljena zmes iz naravnih korenin, zelišč in cvetja, srečno odbijala zaprtico in pomagala ni simptomom. Nabavite si le danes steklenico tega preskusnega Trinerjevega odvračalca za vas. (Opomba: ako vam ni mogoče dobiti Trinerjevega vina v vaši bližnji prodajalni, tedaj pošljite \$1.50 z naslovom vsega prodajalca na naslov: Jos. Triner Corp., 4035 W. Fillmore, Chicago, in v vašo 18 oz. veliko steklenico, vam bo odposlano polnime prost).

Trinerjevo Grenko Vино

DELO DOBIJO

Zenska dobi delo
Sprejme se žensko za tovarniško kafeterijo, za pripravo solat in serviranje. Delo od 9 zjutraj do 2 popoldne, 5 dni v tednu Tedenska plača. Vprašajte v Eaton Mfg. Co. E. 65. ceste in Central Ave. telefon HE 0500. (196)

Welder dobi delo
Izkušen welder, mlad moški, dobi delo v mali tovarni, ki izdeluje jeklene izdelke. Plača od ure. Nahaja se v okolici Union Ave. in 93. cesta. Pokličite DI 1090.

Moški dobi delo
Sprejme se moškega za splošno tovarniška dela. Predznanje ni potrebno. Plača od ure. Jako ugodni delovni pogoji. Vprašajte v:

Enamel Products Co.
Vogal Eddy Rd. & Taft Ave. (199)

Ženske za čiščenje uradov
Ženske se sprejme za čiščenje sol in uradov. Zglašite se pri Prospect Window Cleaning Company
1107 Bolivar Rd.
Tel. CH 6991 (198)

Help Wanted
in kitchen — tavern. Good home and good pay. Room and board. References. Slovene people. Chardon, Ohio. For further information phone PO 8848. (197)

VESTI IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

MEŠKO je opravil svojo zlato mašo 19. julija v Slovenjgradu. Meško je danes župnik pri sv. Roku na Selah in obenem dekan dekanije Stari trg. Njegova življenjska pot je peštra in težka. Pri sv. Tomažu pri Ormožu mu je 28. oktobra 1874 začela, teči zibel. V Celovcu je postal duhovnik in potem je deloval najprej v raznih župnijah v krški škofiji po naši lepi Koroški. Po prvi svetovni vojni je prišel kot begunec iz Koroške na Sela pod Uršljo goro. Ta tih dom pod Uršljo goro je moral zapustiti v drugi svetovni vojni, pregnan od istega nemškega sovražnika. Drugič je moral uživati grenak kruh begunskega življenja. Po zmagi nad Nemčijo se je vrnil med svoje vernike. V priznanje zaslug ga je ob priliki zlate ma-

ŠTAJERSKI ZLATOMASNIKI. FERMER GOTHARD je daroval svojo zlato mašo 25. julija v Novi Stifiti pri Gornjem gradu. Rojen je bil 4. maja 1875 v župniji Sv. Gothard na Kranjskem. Služboval je na Ljubnem, v Gornjem gradu in v Braslovcah, predno je nastopil službo župnika v Novi Stifiti.

MSGR. FRANC KSAVER

Pismo iz Nemčije
Bielefeld. — Sporočam Vam, da sedaj redno prejmem Ameriško Domovino. Navadno časopisi rabijo od 20 do 28 dni predno jih jaz dobim v roke. Ko jih prečitam, jih pošljem v bolnico Denklingen, odkoder pa gredo v Anglijo k nekemu mojemu prijatelju, ki si jih tako želi videti. Pravi, da Vam je tudi že sam pisal, a ni prejel še nobenega odgovora.

Mnogo lepih uric preživim ob čitanju Ameriške Domovine. Dachau je prva stvar ki jo takoj preberem v celoti. To pa zato, ker sem tudi jaz okusil in uživaj sladkosti internacije, samo jaz sem bil v Italije in name se je zlivaj le fašistični beš. Kljub paketom, ki sem jih dobival ni hrana zadostovala. Moči so mi opešale. Na korsteh se je držala samo še koža in še uši so grizle ta komaj živeči skelet. Še en mesec . . . in plesal bi v rajju. Rešim me je padeč fašizma. Kot posledica tega je bila tuberkuloza, katero sem, hvala Bogu, tudi premagal. In sedaj ponovno trpljenje. Dal Bog, da bi ostal vsaj pri zdravju.

Se vedno čakam na službo. Zdravje se mi je že malo poslabšalo, zato pa bi se rad čimprej zmazal iz taborišča. Do kater bode časopis dodal moj naslov, bom že poskrbel, da jih bom dobil, ko se bom selil od tu. Če slučajno niste prejeli mojega prvega pisma, Vas prosim, da pošljete Ameriško Domovino na ime Kristijan Blaško, katerega naslov je isti kot moj.

Končno se Vam najtopleje zahvaljujem tudi v imenu ostalih bolnikov - Slovencev v Denklingenu in to ne samo za časopise temveč tudi za moralno vrednost, katera nam je danes tako potrebna in to še posebno bolnikom, med katerimi je eden že tako slab, da ga more rešiti samo še čudež. Kako vesel je on, ko čita zopet kaj slovenskega, kar mu vpliva up na ozdravljenje do zadnjega dne. V tem vidu, da so na svetu še vedno ljudje, ki se ga spominjajo v tem težkem trpljenju.

Pozdravljam vse sodelavce Ameriške Domovine in še posebno pa urednika, kakor tudi vse slovenske rojake širom Zed. držav in Kanade.
Žerjav Janez.

MALI OGLASI
Kupimo hišo
Privatna družina želi kupiti od lastnika bungalow, za 1 ali 2 družini, v Euclidu, Nottinghamu ali Collinwoodu. Plačamo v gotovini. Pokličite MU 7078.

Znanja išče
Zelci bi se spoznati z slovenskim dekletom v starosti med 27 in 32 leti. Katero zanima, naj piše na naslov: Andy Kaluza, 803 — 9th Ave. Seattle 4, Washington.

Sobo odda
Vdova odda opremljeno sobo postenemu dekletu. Si lahko kuha. Vprašajte na 1257 Norwood Rd. (195)

Prijazna soba
Odda se prijazno sobo za 1 ali 2 dekleti. Lahko se dobi tudi garazo. Blizu E. 200. ceste. Pokličite IV 1278.

MALI OGLASI
Stanovanje iščejo
Droje oseb, ki oba delata, išče stanovanje 4 sob. Kdor ima kaj pripravnega, naj pokliče UL-1-1068. —(195)

Hiša naprodaj
Za 1 družino, 8 sob, furnez, vse v najboljšem stanju. Nahaja se na E. 72. St. Za informacije pokličite HE 2116 ali se zglasite na 6210 White Ave. (195)

Stanovanje iščejo
Mož, žena in hči iščejo 3 ali več sob pri Slovencih. Kdor ima kaj primernega, naj pokliče po 5 zvečer EX 0474. (195)

Prijatelj's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
(Oct. 4, 6) Vogal St. Clair Ave. in E. 68th

Help Them to a Job!

OCTOBER 3 to 9 is NATIONAL "EMPLOY THE PHYSICALLY HANDICAPPED" WEEK

Willard Center — The Cleveland Press

DO YOU GET VITAMINS?
Of course you do. Everybody does. Couldn't live if they didn't. The question is, do you get ENOUGH Vitamins? A great many people do not, and as a result, feel low and fat.

ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
A single One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule every day, furnishes the best daily quantities of the five vitamins whose requirements in human nutrition are known.

Get One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules at your drug store.

AMERICAN LABORATORIES, INC.
Whitney, Indiana

Izgubljeni svet

ROMAN

Zložene, velike opnaste peroti so jim skrivale sprednje okončine, in so izgledali kakor orjaške staruhe, zavite v zoprne sive pajčevinaste rute, iz katerih so molele samo divje glave. Najmanj tisoč teh smrdljivih pošasti, velikih in malih, se je nahajalo v peklju, ki smo ga gledali.

Naša profesorja bi tu najrajši ostala ves dan, tako ju je navdušila ta priložnost za proučevanje življenja predzgodovinske dobe. Kazala sta drug drugemu po skalovju razmetane ribe in mrtve ptice, kot dokaz hrane, ki so jo živali nestvorili, in sem čutil, kako sta drug drugemu čestitala, da se jima je posrečilo ugotoviti, iz katerega vzroka so vedno našli toliko kosti teh kraljatih zmajev na gotovih krajih z jasno začrtanimi mejami, kot na primer v skalovju Green-Sand ob Cambridgeu: zdaj smo sami videli, da so živali pterodaktili kakor na primer toliščaki v velikih skupinah.

Toda naposled je pomolil Challenger glavo iz za skale, da bi dokazal neko trditev, ki jo je Summerlee pobijal. S tem bi nas vse malodane ugonobil. V istem trenutku je zapiskal nam najbližji samec z rezkim, hreščočim glasom, odprj svoje opnaste, dvajset čevljev široke peroti in se dvignil v zrak. Samice in mladiči so se strnili na kup poleg vode, medtem ko je zletel ves krog čuvajev drug za drugim vedno višje. Lepo je bilo videti, kako je letalo naposled lastovkam slično nad nami kakih sto teh orjaških, grozovitih strašil in stresalov zrak v naglimi udarci svojih peroti; a kmalu smo se prepričali, da ne bo samo pri tem ostalo. Od kraja so letale velike jošasti v razsežnem krogu kot da bi se hotele natančno pripraviti, kako jim preti nevarnost. A potem so se spuščale polagoma vedno nižje in krog je postajal vedno ožji, dokler niso pričele frčati prav okoli nas in ni napolnilo suho, hreščoče šumenje sivih orja-

ških peroti zrak s takim ropotom, da sem se spomnil hendonskega letališča na dan tekme. "Hitro v gozd pa vedno skupaj!" je zakričal lord John in obrnil puško s koptom navzgor. "Golazen nam jo hoče zagosti!"

V trenutku, ko smo se hoteli umakniti, se je zožil krog nad nami tako, da so se dotikali konci najbližjih peroti skoro naših obrazov. Zaman smo se branili z gorjačami in puškami, ker ni se nam posrečilo zadeti nič trdega ranljivega. Potem se je nenadno izločil iz šumečega sivega kroga dolg vrat, in grozen kljun je hlastnil po nas. Prvemu je sledil drugi in zopet drugi. Summerlee je zavpil in se prijel za obraz, po katerem je curljala kri. Mene je zbadlo kakor s šilom v vrat in sem se skoro onesvestil od strahu. Challenger je padel, in ko sem obstal, da mu pomagam na nogo, sem zopet dobil udarec od zadaj pa se zvrnil na profesorja. V istem trenutku sem zaslišal pok lord Johnove težke slonovke, se ozrl in zagledal eno pošast s prebito perotjo. Vlačila jo je za seboj po tleh, težko stokala in hropela s široko odprtim kljunom pa nas je gledala z izbuljenimi, krvavo podplutimi očmi kakor hudčič na srednjeveški sliki. Njeni tovariši so se dvignili ob nenadnem strelu višje in krožili zopet nad nami.

"Zdaj pa," je zavpil lord John, "reši se, kdor more!"

Planili smo skozi grmovje, a komaj smo pritekli do roba gozda, so nam že bile harpije zopet za petami. Podrle so Summerleeja na tla, a smo ga dvignili in vlekli pod drevesa. Tam smo vili na varnem, ker so imele velikanske peroti premalo prostora med vejami. Ko smo šepali hudo potolčeni in izmučeni proti domu, smo še dolgo videli, kako so krožila strašila pod modrim nebom vedno višje in višje, tako da niso bila naposled večja od jate grivarjev; nedvomno so stalno zasledovala našo pot. Ko pa smo prišli do goščave, so pustila naposled preganjanje in nismo jih več videli.

"Jako zanimiva in poučna izkušnja," je spregovoril Challenger, ko smo se ustavili ob potoku, kjer si je opral otečeno koleno. — "Zdaj smo se pač izredno dobro seznanili z navadami razkačenih pterodaktilov."

Summerlee si je umival krvavečo rano na čelu, dočim sem si jaz obvezoval neprijetni vbod v vratni mišici. Lord John si je slekel s pleč suknjo, pa smo videli, da so mu napadalčevi zobje samo opraskali kožo. —

"Zabeležiti je treba," je nadaljeval Challenger, "da je izkupil naš mladi prijatelj izraziti vbodljaj, dočim je lordu Johnu le pregrizena z zobmi luknja v obleki. Jaz pa sem dobil udarec s perotjo po glavi, torej je dobro razvidno, kakih različnih sredstev se poslužujejo pri napadu."

"Komaj smo si rešili življenje," je rekel resno lord John, "in si morem misliti hujše smrti, in si ne morem misliti hujše smrti, kakor postati žrtev slične umazane golazni. Žal mi je, da sem sprožil puško, a Bog ti moj, saj ni moglo biti drugače!"

"Mi ne bi sem prišli, če ne bi vi tega storili," sem rekel prepričano.

"Morebiti nam ne bo ta strel preveč škodoval," mi je odgovoril. "V tem gozdu se marsi-

kdaj more slišati glasen, strelu sličen pok, če se lomi ali zruši katero drevo. Vsekakor pa mislim, da smo danes zadosti doživeli. Najboljše bo zdaj, da se povrnemo domov in poiščemo v taborišču v zaboju z zdravili karbolovo vodo. Bogve, ali niso zastrupljene rane, ki so nam jih vsekali ti zoprni kljuni?"

Od začetka sveta ni doživel najbrž noben človek sličnega dneva. A čakalo nas je še novo presenečenje. Ko smo ob potoku slednjč prikorakali do naše poljanice in zagledali bodeč enega ginkovega drevesa nam je dovolila sklepiti o poti, po kateri je prišel ter odšel; zato pa je nudilo stanje, v katerem smo našli naše zaloge, prepričevalen dokaz njegove moči in hudobnosti. Vse je bilo križem razmetano po tleh, skatla z vložnim mesom je bila zdoblje-

na v drobne kose in popolnoma izpraznjena. Od zaboja s streli- livom so ostale samo trske, po- leg pa je ležal raztrgan bak- k robu planote, kako sedi in se nam muza na vrhu svoje špice. "Vse dobro, massa Chal- lenger, vse dobro!" je vpil. "Tukaj sem. Nič strahu. Ve- dno me dobite, če rabite."

na v drobne kose in popolnoma izpraznjena. Od zaboja s streli- livom so ostale samo trske, po- leg pa je ležal raztrgan bak- k robu planote, kako sedi in se nam muza na vrhu svoje špice. "Vse dobro, massa Chal- lenger, vse dobro!" je vpil. "Tukaj sem. Nič strahu. Ve- dno me dobite, če rabite."

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

Čenjenim odjemalkem, novim in starim NAZNANJAMO

da bomo letos zopet imeli prvovrsten mošt. To se pravi, prešali bomo belo in črno grozde prvostne kvalitete. Priglasite se takoj, da ga boste lahko pravočasno dobili in pa prvovrstnega.

V zalogi imamo tudi S O D E od žganja.
naša postrežba je točna in solidna, zato vam je porok

KOROŠEC WINERY

6629 STS. CLAIR AVE. CLEVELAND, O.
Pridite ali pokličite ENdicott 2233

Igrajte varno!

Hranite redno in uspeli boste, ko se pojavijo prilike. Začnite svojo vlogo tukaj, kjer so vse hranilne vloge zavarovane do \$5,000

Vloge, narejene na ali pred 11. oktobrom, bodo obrestovane od 1. oktobra

ST. CLAIR SAVINGS & LOAN COMPANY

HRANILNI ZAVOD

6235 St. Clair Ave. HE 5670
Cleveland 3, Ohio

OBLAK MOVER

Naša specialnost je prevažati klavirje in ledenice. Delo garantirano in točna postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem do vašega starega znanca

JOHN OBLAK

1146 E. 61. St. HE 2730

1914

1948

Naznanilo in Zahvala

Zalostnega ter potrtega srca naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminul naš ljubljani sin, brat in svak

Joseph J. Hegler

ki je po dolgi in zelo mučni bolezni, vdan v božjo voljo ter previden z svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal dne 2. septembra 1948.

Naš ljubljani pokojnik je bil rojen v Clevelandu, O., dne 24. decembra 1914. Pogreb se je vršil dne 6. septembra iz Anton Grdina pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida, in po sveti maši zadušnici, katero je daroval č. g. Rev. Francis M. Baraga ob asistenci č. gg. Rev. Victor N. Tomca in Rev. Ruparja, smo ga položili k zemeljskemu počitku na pokopališču Kalvarija.

Predvsem se na prvem mestu želimo kar najpriprčneje zahvaliti č. g. Rev. Francis M. Baragi, ki je pokojnika večkrat v bolezni obiskal, mu podelil svete zakramente, kakor tudi nazadnje pred smrtjo, ko mu je podelil sveto Popotnico, kakor tudi zakrament sv. Olja, ter ga tako pripravil za vstop v večnost. Še posebej se mu pa tudi zahvalimo za darovano pogrebno sveto mašo zadušnico ter za spremstvo pokojnika iz Anton Grdina pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in od tam na pokopališče vse do njegovega groba. Za vse to naj mu dobri Bog obilo poplača.

Dalje se iskreno zahvalimo č. g. Rev. Victor N. Tomcu za asistenco pri sveti maši in pa za vse obiske tekom njegove dolgotrajne bolezni, ko mu je tudi večkrat podelil svete zakramente. Bog plačaj stoterol!

Naša iskrena zahvala Rev. Alojziju Ruparju za asistenco pri sveti maši.

Naša iskrena zahvala tudi vsem onim našim sorodnikom in prijateljem, ki so poklonili toliko lepih vencev in tako lepo ozaljšali krsto pokojnika ter mu s tem izkazali zadnjo čast.

Enako se iskreno zahvalimo vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo opravile za dušo pokojnika.

Naša zahvala tudi vsem, ki so dali na razpolago svoje avtomobile na dan pogreba povsem brezplačno.

Dalje zahvala vsem onim, ki so pokojnika kropili in molili za mir in pokoj njegove duše. Prav tako tudi vsem onim, ki so se udeležili pogreba ter svete maše in pokojnika spremili vse do njegovega groba.

Zahvala Miss Mary Ferkul, ko je molila rožnivenec ob krsti pokojnika.

Zahvala tudi vsem onim, ki so pokojnika večkrat tekom bolezni obiskali, kakor tudi onim, ki so nas tolažili ter vsem za izraze sožalja.

Končno se zahvalimo vsem ki so nam kaj na ta ali oni način pomagali. Prisrčna zahvala tudi pogrebniemu zavodu Anton Grdina in Sinovi za vso prvovrstno postrežbo, ki so nam jo dali, ter za tako vzorno vodstvo pogreba. Končno še enkrat hvala vsem skupaj in Bog plačaj!

A Ti, preljubljeni naš Joseph, počivaj v miru v zemlji ameriški, ki je bila Tvoja rojstna domovina in je tudi Tvoj grob. Veliko več kakor sladki počitek v grobu pa Ti iz srca želimo: sveti raj. Upamo, da se že veselíš pri ljubem Bogu; saj si tako vdano trpel neznozne bolečine, v tej stiski pa si le molil in molil ter se tako pripravil za večnost, za nebesa. Pa se spominjaj tudi na nas, da bi se enkrat vsi skupaj sešli nad zvezdami.

Sladko spavaj sinko Ti, tam v grobu na Kalvariji pa na nas nikar ne zabi tamkaj v srečni večnosti.

Zalujoči ostali:

JOSEPH SR. in JENNIE SR. HEGLER, starši
JOHN HEGLER, brat
JENNIE CVAR, AGNES ROLIK, MARY PRIMOŽIČ in ALICE LASCOLE, sestre
JENNIE HEGLER, svakinja
TONY CVAR, TONY ROLIK, FRANK PRIMOŽIČ in AL. LASCOLE, svaki, ter NEČAKI in NEČAKINJE

V Clevelandu zapuščata staro mater MARLJO MERŠE ter več TET in STRICEV

Cleveland, Ohio, 4. oktobra 1948.

V BLAG SPOMIN
DESETE OBLETNICE SMRTI
NAŠE NEPOZABNE
SOPROGE IN DOBRE
MATERE

Mary Šimenc

ki je za vedno zatianila svoje
mile oči 4. oktobra 1938

Sonce na trato sije,
kjer počivaš, draga ti,
duša naj pa srečo uživa,
tam v srečni večnosti.

Zaluojača:

LOUIS ŠIMENC, DRUZINA
Cleveland, O., 4. okt. 1948.